

59961

duhovno življenje

la vida espiritual

1962

APRIL

XXIX

N A Š A Z M A G A

Velikonočni zvonovi nam zopet oznanjajo zmago življenja nad smrtjo, zmago resnice nad lažjo, zmago pravice in ljubezni nad krivico in sovraštvom. To zmago je treba vedno znova oznanjati človeštvu, ker se mora vsak dan znova bojevati za zmago resnice, pravice in ljubezni. Zato velikonočno veselje za nas ni le izliv srca ob tradicionalnem obhajanju lepih navad, marveč je veselje ob zmagi tiste Cerkve, ki v tem boju ni nikoli klonila, nikoli obupavala, a vedno zmagovala. Aleluja, to je bojni klic nas vernih, ki z njo tudi ne smemo nikoli omahovati in biti utrujeni, temveč do zadnjega kotička svojega srca polni navdušenja in prepričanja, da se borimo za resnične ideale.

Spomnimo se, kako je bilo takrat! Njegovi najzvestejši ga vsi po vrsti zapuste. Jezusa umore, ga položijo v grob, zavale kamen, ga zapečatijo in zastražijo. Učenci dvomijo, pravkar mislijo bežati iz mesta. Kajfa, Herod in Pilat so docela zmagali.

Nenadoma se vse čisto spremeni. Kamen je odvaljen, mogotci trepetajo, plašnim učencem se vrača pogum in verujejo. O da bi se na današnji praznik spremenila srca vseh tistih, ki se preveč boje! Da bi se vsak katoličan zavedel nepremagljive moči svoje Cerkve!

Razumljivo je, če se danes mnogi vdaajo mračnim mislim. Marsikje rožlja sovrag krščanstva s svojim orožjem. V rokah ima državno oblast, silno moč, ogromna sredstva.

Mi pa ne obupajmo, vriskajmo od veselja! Saj se mora krščanstvo vedno bojevati! Vedno je imelo nevarne sovražnike. Saj poznamo razkole, zmote, krivoverstva! Krščanstvo ni vera zaspancev in lagodnežev, marveč vera junakov. Sovražniki se spreminjajo kot obleka, mi pa ostanemo in bomo živeli večno. Nekoč so na oni grob zavalili skalo in jo zapečatili s cesarskim pečatom. Ali njih nakane se jim niso posrečile. In se jim ne bodo.

Enkrat je Kristus umrl, a ne bo nikoli več.

Zavedamo se nevarnih časov, a tudi poznamo moč velikonočne skrivnosti.

Peščica neukih mož je pred dva tisoč leti s to mislijo v srcu naskočila poganški svet in ga pričela osvajati. Ali je v nas kaj takega ognja? Proč z malodušnostjo, proč z večnimi tožbami! Lotimo se vsak svojega dela in bo kmalu drugače.

V vseh težavah pa ponavljajmo zmagoviti klic: Kristus je vstal — in živi!

Svobodna pogodba dveh oseb, posebna družbena oblika skupnega življenja, gospodarsko in socialno koristna ustanova, intimna tovarišija, taki in podobni vidiki so bolj ali manj odločilni, ko gre za vprašanje zakonske zveze

Za zakon so potrebni trije

Pokojni sv. oče Pij XII. je ob neki priliki dejal, da je družina veliki bolnik našega časa. Zdi se, da se ljudje tega vedno bolj zavedajo. Morda je o maločem drugem izšlo v zadnjih letih toliko knjig kot o družini, o zakonu, o zakonskem in družinskem življenju, o krizi zakona in družine in o sredstvih, kako bi mogli temu velikemu bolniku pomagati, da bi spet ozdravel. Ne samo katoličani, tudi protestantje in anglikanci, pripadniki raznih sekt in brezverci se prizadevajo, da rešijo zakon in družino pred propadom; seveda vsak na svoj način. Vsi se pa zavedajo, da gre tu za nekaj izredno važnega, od česar zavisi v veliki meri življenjska sreča poedinca in vse človeške družbe.

RAZLIČNI ODGOVORI

Če bi postavili vprašanje, kje so vzroki za to nevarno bolezen družine in zakona, bi bili odgovori precej različni. Pred kratkim je nekdo celo trdil, da je eden prvih vzrokov za krizo družine in zakona katoliški nauk o neločljivosti zakonske zveze. Kjer pa kdo misli, da je vzrok bolezni, tam bo tudi začel z zdravljenjem. Zato danes ne manjka ljudi, ki v imenu trpečega modernega človeka, kakor pravijo, zahtevajo vedno širšo možnost za ločitev zakonske zveze, da bi tako človeku spet

vrnili srečo, ki mu jo je vzel neločljivi zakon. Zahtevajo, da tudi katoliška Cerkev pregleda in popravi svoj nauk in ga prilagodi modernim časom in potrebam, novemu mišljenju in čutenju sodobnega človeka. Na nekem mednarodnem zborovanju o družini so celo poedini katoličani postavili to zahtevo do Cerkve.

Ne mislim naštevati vseh različnih mnenj, od kod današnja kriza in bolezen zakona in družine, ne mislim pretresati različnih nasvetov, ne jih popravljati ali zavračati, temveč nasproti neštetim drugim diagnozam in receptom postaviti diagnozo in recept, ki sta s katoliškega stališča odločilne važnosti: Zakon in družina sta velika bolnika današnjega časa, ker ljudje vedno bolj pozabljajo, da je sv. zakon zakrament, in ker ne živijo več iz tega zakramenta. Eden najvažnejših receptov je zatorej: zavest, da je sv. zakon zakrament. Ta zavest mora postati zopet bolj živa, in življenje iz zakramenta sv. zakona bolj osebno, resno in globoko.

KAKO GLEDAJO NAVADNO NA ZAKON?

Za modernega človeka, tudi če je bil nekdaj krščen in bil pozneje pri svetem obhajilu, tudi če se misli cerkveno poročiti ali če je nekdaj to storil, pomeni

zakon danes navadno vse kaj drugega kot pa zakrament. Svobodna pogodba dveh ljudi, posebna družbena oblika skupnega življenja, gospodarsko in socialno koristna ustanova za življenje, intimna tovarišija na podlagi privlačnosti spolnih in čutnih faktorjev, psihološka dopolnitev lastne osebnosti na podlagi spolnih razlik, taki in podobni vidiki so bolj ali manj zavestno odločilni, ko gre za vprašanje zakonske zveze. Da je zakonska zveza izključno osebna zadeva mladih zaročencev, v katero se ne sme nihče vtikati, najmanj pa Cerkev, da zaviha trajnost ali ločljivost te zakonske zveze le od svobodne odločitve zakoncev samih, da le ona dva odločata o smislu in nalogi zakona, to se zdi mnogim samo po sebi umevno. Starejša generacija se večkrat niti ne zaveda, kako splošno razširjeno je danes tako mišljenje, kako zelo obvlada javno mnenje in kako zelo ga propagirajo razni filmi, listi in lističi, romani in takozvana strokovna literatura. Da pada v takem ozračju resnica, da je zakon eden od sedmih božjih zakramentov, vedno bolj v pozabo, da ta resnica vedno manj pomeni in da je za mladega človeka vedno težje, dojeti in uresničiti zakon kot zakrament, je jasno. Tudi če še ne zavrže vseh zunanjih predpisov, navad in ceremonij, sta mu pravi smisel in zadnja resničnost zakramenta sv. zakona vedno bolj tuja.

NAUK CERKVE JE JASEN

A tudi v tem času in v teh razmerah Cerkev še vedno oznanja in uči, da je sv. zakon zakrament, ki ga je postavil Kristus, zakrament, ki posveti zvezo med možen in ženo in jima podeli posebnih milosti za njun zakonski stan in za izpolnjevanje zakonskih dolžnosti. Sv. Pavel primerja v pismu Efežanom

zakonsko zvezo med možem in ženo zvezi med Kristusom in Cerkvijo in zaključuje svojo primero z besedami: „Ta skrivnost je velika; jaz pa pravim, v Kristusu in v Cerkvi“ (Ef 5, 32). Po nauku Cerkve ne more nihče, ki je kdaj veljavno prejel sv. krst skleniti zakona, ki bi ne bil zakrament. Če kdo zakramenta na noben način ne mara ali če sklene zakon drugače kakor predpisuje Cerkev, potem je tak zakon neveljaven.

Ker je zakrament sv. zakona za vse kristjane edina možna veljavna oblika zakonske zveze, je toliko bolj važno, da se vsi tisti, ki so ta zakrament prejeli ali ga mislijo prejeti, čimbolj živo zavedajo, kaj zanje to pomeni in kako naj to pride do izraza v njihovem družinskem življenju.

Dejstvo, da je zakon zakrament, pomeni, da je zakonska zveza nekaj sve-

tega, nekaj kar stoji pod neposrednim vplivom svetega živega Boga, kar je na poseben način posvečeno Bogu in odtegnjeno človeški samovoljnosti in samoljubnosti. Človek ne stoji neposredno pred živim in svetim Bogom samo pri krstu, pri spovedi, pri sv. maši in pri sv. obhajilu, tudi ne samo tisti trenutek, ko si novoporočenca obljubita pred oltarjem zakonsko zvestobo, temveč v vsem zakonskem življenju. Zakrament sv. zakona je zakrament, ki ostane in traja do smrti. Vsak dan znova v skupnem življenju pride do veljave in posvečuje vse zakonsko in družinsko življenje ter daje vedno novih milosti, da zakonca lahko bolje izpolnjujeta svoje zakonske dolžnosti. Sv. spoved in sv. obhajilo prejemamo v življenju vedno znova. Sv. zakon pa je stalni in trajni zakrament, podobno kot sv. krst, sv. birma in mašniško posvečenje, čeprav duši ne vtisne neizbrisnega zakramentalnega znamenja.

Ta zavest svetosti sv. zakona, zavest, kako je zakonsko in družinsko življenje posvečeno, bi morala biti v naših družinah vse bolj živa. S koliko večjim spoštovanjem, s koliko večjo odgovornostjo, pa tudi s koliko večjim veseljem bi potem gledali na zakonsko in družinsko življenje! Kjer pa človek izgubi čut za svetost, tam kmalu izgubi čut za spoštovanje in postaja vedno bolj sebičen, brezobziren, prostaški in večkrat naravnost podel. Pred kolikimi krizami in pred kolikimi padci bi zakonce obvarovala zares živa zavest, da je njihova zakonska zveza nekaj svetega, nekaj, kar ju ne veže samo med seboj, ampak hkrati tudi z Bogom. Znani ameriški televizijski in radijski pridigar, newyorški pomožni škof Fulton Sheen je napisal knjigo o zakonu z naslovom: „Za zakon so potrebni trije“. Misli namreč: mož, žena in Bog.

Da, kjer je Bog vedno tretji v zakonski in družinski skupnosti, tam se zakonca zavedata, da ju ta zakrament veže prav tako neločljivo z Bogom kakor med seboj. Potem pa jima je zakonsko življenje ne samo vir naravne sreče in veselja, ampak tudi pot k vedno večji osebni svetosti, k vedno večji povezanosti z Bogom. Ravno danes se toliko piše o tem in toliko poudarja, da je za zakonca eno najvažnejših sredstev za lastno samoposvečevanje, za rešitev lastne duše vestno in zvesto izpolnjevanje zakonskih in družinskih dolžnosti. Preden si zakonca nalagata ali iščeta kakih drugih priložnosti za dobra dela in za pokoro, naj uporabita vse možnosti svojega skupnega življenja za dobra dela in za pokoro, v zavesti, da je Bog vedno tretji v njuni skupnosti; naj izpolnita, kar iz tega sledi — in postala bosta svetnika.

LJUBEZEN MORA BITI VEDNO GLOBLJA

Zakrament sv. zakona da zakonski zvezi nerazvezljivost, tako da je nobena oblast na zemlji ne more ločiti. Iz tega pa izvira za zakonca dolžnost, da med sebojno ljubezen vedno bolj poglobljata in utrjujeata. Nekaj naravnega je, da je doživetje ljubezni, z vsemi njenimi oblikami in izrazi v prvem času močnejše, osebnejše in prinaša več občutene trenutne sreče. Kmalu pa stojita zakonca pred odločitvijo: ali se bo njuna ljubezen ohladila in s tem zavest zakonske skupnosti opešala ali pa se bo plemenitila in poglobila ter se predvsem vedno bolj napajala iz zadnjega vira vse ljubezni, iz Boga. Kjer se zakonca ne zavedata, da je njun zakon zakrament, kjer morda že ob prvih težavah in nesporazumih mislita na ločitev, tam bo ljubezni in zakonske skupnosti kmalu

*Lepota slovenske
zemlje je majhna
podoba lepote kr-
ščanskega zakona*

konec. Če bosta kljub temu, rada ali nerada, ostala skupaj, bo njuno življenje en sam križev pot, a tolikokrat ne pot v odrešenje, ampak v pogubljenje. Kjer pa zakonca ne bosta pozabila, kako ju njun zakrament veže tuči pred Bogom, tam bodo križi in težave, trpljenje in razočaranje zakonsko skupnost vedno bolj čistili in plemenitili in jo vedno bolj koreninili v Bogu. Če zakonca v krščanskem duhu sprejmeta nezogibne težave vsakdanjega življenja, so ti križi vedno znamenje odrešenja in milosti za vsakega osebno in za družino. Ko bi se starši zavedali, koliko zavisi od njih samih, ali bo družina srečna ali ne, ali bodo otroci v družini deležni prave družinske sreče in ljubezni — ali ne, bi se najbrž vse drugače potrudili, da bi res živeli zakonsko in družinsko življenje iz zakramenta sv. zakona, ki so si ga nekoč drug drugemu podelili pred oltarjem.

ZAKONCA STA SODELAVCA BOGA SAMEGA

Sv. Pavel primerja zvezo med možem in ženo zvezi med Kristusom in njegovo Cerkvijo. Ta zveza pa je rodo-

vitna, kajti iz nje se v zakramentu sv. krsta porajajo vedno novi otroci božji. Tudi zakramentalna zakonska zveza med možem in ženo je po božjem načrtu in po božji volji rodovitna. Prvi smisel in cilj zakona je posredovanje novega življenja. Oče in mati dasta otroku zemeljsko življenje; Bog pa mu da svoje božje življenje. V trenutku, ko se začne novo človeško življenje, Bog sam neposredno ustvari vsakokrat posebej neumrljivo dušo in ji ob krstu podeli svoje božje življenje. Oče in mati sta torej v družini in v prav posebnem smislu sodelavca Boga-Stvarnika. In Bog ju hoče tudi po detetovem rojstvu imeti kot svoja posebna sodelavca, da vzgajata in učita, varujeta in vpeljujeta v življenje otroka, ki sedaj ni več le njun, temveč tudi božji otrok. Ker je otrok pglavilni smisel in cilj sv. zakona, se zakramentalna milost na poseben način pokaže ravno pri tej tako važni, odgovorni in veliki nalogi krščanske vzgoje otrok. Oče in mati smeta in morata na to zakramentalno milost računati, seveda le tedaj, če tudi tu ostane Bog tretji v zakonski in družinski skupnosti, če se starši zavedajo, da jim ni izročen v vzgojo samo njihov lastni

otrok, temveč hkrati tudi božji otrok. Krščanska vzgoja postaja danes vedno težja. Le tisti starši bodo mogli izpolniti to težko nalogo, za katere bo zakrament sv. zakona ostal živa resničnost, iz katere bodo živeli, trpeli in delali in sicer tem bolj, čim bolj bo Bog z otroki blagoslovil njihov zakon.

Ker je zakrament svetega zakona po besedah sv. Pavla podoba zveze med Kristusom in Cerkvijo, mora biti družina podoba Cerkve, mora biti Cerkev v malem. Iz zakona in družine se obnavlja in raste človeški rod, iz krščanskega zakona in družine se obnavlja in raste sv. Cerkev in končno tudi rod blaženih v nebesih. Ravno zato je Cerkev zakon in družina nekaj tako važnega, življenjska celica ne samo naravnega, ampak v določenem smislu tudi nadnaravnega življenja. Če pa hoče biti družina Cerkev v malem, si morajo vsi njeni člani, predvsem pa oče in mati, prizadevati, da bo v družini vladala ljubezen, ki bo slonela na krščanski veri in na krščanskem upanju, da se bodo vsi družinski člani čutili eno med seboj in udje skrivnostnega Telesa Kristusovega. Kjer je družina Cerkev v malem, tam je družinska soba tudi hiša božja, hiša molitve in ne razbojniška jama, kakor je Kristus očital Judom, ko je očistil tempelj (Lk 18, 46).

PRAKTIČNI NASVETI

Katera novoporočenca si ob poroki ne želita, da bi bila srečna in zadovoljna v zakonu? Kdo že v začetku nima upa-

nja, da se bo izpolnilo vsaj nekaj njegovih lepih sanj in pričakovanj? Življenje prinese mnogo razočaranj in tudi tistim, ki se hočejo zavedati, da je njihov zakon zakrament, in ki hočejo živeti iz te vere in te zavesti, razočaranja ne bodo prihranjena. A verni krščanski zakonci imajo možnost, da iz zakramenta sv. zakona vedno znova obnavljajo zakramentalno milost, črpajo vedno novih moči in tako stalno poživljajo in poglobljajo svojo družinsko skupnost in ljubezen. Ali bi ne bilo lepo, če bi bila obletnica poroke za vso družino taka obnova iz zakramentalne milosti, ko bi vsa družina prejela zakramente sv. pokore in sv. obhajila in tako utrdila v Kristusu medsebojno vez? Zakaj bi ne bili družinski prazniki, kot so godovi in rojstni dnevi staršev in otrok, prazniki obnove družinske sreče in ljubezni? Kako globoko bi vsa družina doživela to skupnost, ki izvira iz zakramenta sv. zakona, če bi bili zjutraj vsi skupaj pri obhajilni mizi in imeli potem doma lep, čeprav skromen družinski praznik? Kako velik pomen imajo za družinsko skupnost tudi veliki cerkveni prazniki kot božič, velika noč, verne duše s spominom na rajne! Kjer je še kaj krščanske vernosti, kjer zakonca še nista pozabila, da njuno zakonsko in družinsko življenje izvira iz enega od sedmih zakramentov in da ga stalno spremljajo drugi zakramenti, tam družina ne bo postala veliki bolnik našega časa, in če je morda obolela, se bo spet pozdravila.

Dr. Alojzij Šuštar, Švica

Samota in družba se morata vrstiti in menjati. V samoti bomo zahrepeneli po družbi, v družbi po sebi. — Seneka.

POKLIC

NEIZREKLJIVE LEPOTE

Vsi poklici so lepi. Vsak poklic je božji klic. Vsak je potreben človeštvu. Je pa en poklic, ki je posebno božji, posebno lep — duhovniški poklic. Je poklic vseh poklicev, ker vsebuje lepoto vseh poklicev. Kar poglejmo!

Lepo je biti gradbenik in graditi drzne mostove, ki v elegantnem loku vežejo dva bregova. Duhovnik gradi še drznejši most, ki veže zemljo z večnostjo.

Lepo je graditi ponosne stavbe, palače in nebotičnike. Duhovnik pa gradi Cerkev — ne stavbo iz kamna in opeke, ampak iz živih kamnov — živih templjev sv. Duha. Vsaka župnija je Cerkev v malem. Vsaka verska skupnost je v dobesednem smislu nebotičnik — človeška zgradba, ki se dotika nebes. Vsak duhovnik, ki se trudi za napredek verskega življenja, je v božjih očeh inženir in arhitekt, nasproti kateremu so graditelji minljivih spomenikov kaj malo pomembni.

Lepo je biti zdravnik in reševati človeška življenja. Toda vsa zdravniška prizadevanja samo odlagajo izvršitev smrtne obsodbe, ki ji nihče ne uide. Duhovnik pa še ob odprtem grobu prepeva pesem vstajenja in večnega življenja.

Lep je poklic učitelja, ki odpira mladini pogled v skrivnosti narave in človeka. Še lepši je poklic duhovnika, ki odpira mladim in starim neskončno lepoto Boga in božjega kraljestva.

Lep je poklic vinogradnika, vrtnarja in kmetovalca, ki jim zemlja rodi žlahtne sadove. Duhovnik pa je božji vinogradnik in božji vrtnar. Iz božje njive, ki je ves svet, izmamlja žlahtne sadeže, ki bodo vso večnost dehteli pred božjim obličjem...

Lep je vsak poklic, ki lahko pokaže sadove svojega truda. Duhovnik lahko pokaže najtrajnejše sadove: ko bodo odšli v pozabo sadovi vseh poklicev, bodo še vedno trajali njegovi sadovi: duše rešene za večno življenje.

Skratka: duhovniški poklic ima v sebi lepoto vseh poklicev. In še mnogo več kot je nekdo zapisal: Kar je največjega, to je duhovništvo in daritev Kristusova.

Ni mogoče dvomiti, da so številne družine vir duhovnih vrelcev. V takih družinah se zlahka vkorenini duh vere in velikodušnosti. Neredko se celo več bratov in sestra posveti božji službi.

PREDNOST ŠTEVILNIH DRUŽIN

Ko je slavljeni borec proti nacizmu Maks von Gallen zasedel škofovski sedež v Münstru, je dal natisniti spominsko podobico s temi stavki: „Jaz sem trinajsti otrok v svoji družini in bom večno hvaležen svoji materi, da je imela pogum, tudi k trinajstemu otroku, ki ga ji je ponudil Bog, reči svoj: da. Brez tega materinskega da ne bi bil sedaj ne duhovnik ne škof.“

DUHOVNIKI IN ŠTEVILNE DRUŽINE

Splošno je znano, da duhovniki prihajajo v glavnem iz družin s številnimi otroci. V Italiji je največ duhovnikov iz družin, ki imajo 4 do 5 živih otrok. V Švici ima povprečno vsak bogoslovac več kot 5 bratov in sestra. V Nemčiji so škofije, kjer so izračunali, da so družine bogoslovcev imele povprečno 5 do 7 otrok. Gojenci Maryknolla v Ameriki izvirajo povprečno iz družin s petimi, mnogi pa tudi iz družin z devetimi in desetimi otroki. V Franciji so prav tako ugotovili, da dajo družine z velikim številom otrok znatno več duhovniškega naraščanja kot pa družine s plitvim številom otrok.

Leta 1936 je bilo v Avstriji posvečenih 230 novomašnikov. Samo 30 jih je bilo iz družin z enim ali dvema otrokoma, 200 pa iz družin z več otroki. Za primerjavo so prešteli, koliko avstrijskih družin s po enim otrokom, koliko s po dvema, tremi itd. je bilo treba za en duhovniški poklic.

Ugotovili so: En novomašnik je

prišel ne 30.800 družin s po enim otrokom; na 11.500 družin s po dvema otrokoma; na 4.300 družin s po tremi otroki; na 190 družin s po desetimi otroki; na 150 družin s po 12 do 15 otroki; na 57 družin s po 16 otroki; na 70 družin s po 17 otroki.

Je mogoče najti kaj bolj zgovornega kot so te številke?

Ni torej mogoče dvomiti, da so številne družine vir duhovnih vrelcev. V takih družinah se zlahka vkorenini duh vere in velikodušnosti. Neredko se celo več bratov in sestra posveti božji službi.

DVA ZGLEDA

Leta 1957 je vrhovni predstojnik (general) Salezijanske družbe odlikoval z zlato medaljo Leonildo Baratto, ker je 6 njenih hčera vstopilo k redovnicam, a trije sinovi k redovnikom.

Najbolj znamenit pa je primer angleške matere Vaughan (čitaj: Vón). Imenovali so jo „čudežna mati“. Bila je spreobrnjenka iz anglikanizma in je prosila Boga, naj bi po možnosti vsi njeni otroci bili Bogu posvečeni. Dejansko jih je od 13 stopilo 11 v duhovni poklic. Od 7 sinov, ki so odrasli, je postalo 6 duhovnikov. Prvi je bil kardinal in nadškof v Westminsteru. Drugi je postal nadškof v Sydneyu v Avstraliji. Tretji in četrti sta oblekla habit sv. Benedikta in osnovala samostan na švedskem. Peti je vstopil v Družbo Jezusovo, zadnji pa je postal pomožni škof v Salfordu. Vseh pet sester je stopilo

v samostan. Skupno torej: 5 redovnic, 3 redovniki, 1 škof, 1 nadškof, 1 kardinal.

Iz dosedaj povedanega sledi tudi to, da so poklici iz številnih družin po navadi tudi kvalitetno na višini. V podkrepitev poglejmi še naslednje primere: Sv. Bernard je imel 6 bratov in sestra, sv. Peter Kanizij 9, sv. Vinko Pavelski 5, sv. Plj X. 8, sedanji papež tudi 8. Sv. Katarina Sienska je bila trindvajseti otrok od petindvajset, sv. Terezija od Deteta Jezusa deveti, sv. Ignacij Lojolski trinajsti, sv. Klement Hofbauer dvanajsti, Alban Stolz sedemnajsti itd. Vsi možje in žene, o katerih zgodovina piše z velikimi črkami.

ZAKAJ TAKO?

Od kod ta pojav, da so številne družine tako rodovitne s poklici?

1. Prvi razlog je v sami naravi številne družine. Kjer sta dva otroka ali celo samo eden, tam skoraj vedno postaneta središče družine, okoli katerih se vse suče in jima vse streže. Postaneta sebična in razvajena, nesposobna za žrtve, za velikodušnost, za božji klic.

Kjer pa je več otrok, se nevede učijo žrtve in velikodušnosti. Starejši se morajo marsičemu odreči na ljubo mlajšim. A to store z veseljem, saj jih imajo radi; srečo bratcev in sester čutijo kot svojo lastno srečo. Mlajši se pa od starejših kar navzamejo ljubezni.

Fantek je dobil bratca. Teta ga je dražila: odslej te pa ata in mama ne bosta imela več tako rada, rajši bosta imela bratca. Otrok se je namuznil: prav, potem bomo kar trije, ki ga bomo tako radi imeli. Saj ga jaz tudi imam rajši kot sebe.

Ta otrok je že spoznal: žrtev iz ljubezni je slajša ko med. Ob kom pa naj sinček edinček pride do tega spoznanja?

Vendar — da se prav razumemo.

Številne družine so glede na poklice si cer v prednosti, nimajo pa nikake izključne pravice. So tudi družine, kjer je malo otrok ali celo en sam, pa je vzgojen v duhu požrtvovalnosti. To se zgodi tam, kjer razlog nizkemu številu otrok ni v sebičnosti staršev, ampak drugje, izven dosega njihove moči. Tudi iz takih družin Bog izbira svoje izvoljence.

Nasprotno pa tudi številne družine ne dajejo poklicev, če v njih ni prave vzgoje; če starši prepuščajo svoje otroke ulici ali slabi družbi, ali pa se bri-gajo samo za njihovo telo, za hrano, za obleko, mogoče še za šolo, vzgojo vesti in srca pa zanemarjajo.

2. Drugi razlog, zakaj imajo šte-

V tej cerkvi, ki stoji v gorati avstrijski deželi, moli med drugimi tudi pet slovenskih karmeličank

vilne družine toliko poklicev, pa je nadnaraven. Bog spremlja take družine s posebnim blagoslovom. Duhovniški poklic je najlepša nagrada za žrtve, ki so jih doprinesli starši, živč po božji volji.

ŠE EN PRIMER

V Zgornji Šleziji je pokopan neki misijonar, nad njegovim grobom je kip Brezmadežne; pod Marijinimi nogami pa je pod steklom vzičan mirtin venc. Našli so ga po duhovnikovem pogrebu med njegovimi stvarmi skupaj z listkom: „To je poročni venec moje matere. Vedno ga bom imel pri sebi, na kopnem in na morju, v spomin na oni sveti trenutek, ko je moja mati oblju-

bila pred oltarjem ne samo zvestoba, ampak tudi poštenje. Sveto prisego je držala. Po devetem otroku je imela poguma, da je sprejela še mene. Za Bogom dolgujem svoje življenje in svoj poklic njej. Ko me ne bi hotela imeti, ne bi postal duhovnik in misijonar in ne bi mogel v devetih jezikih toliko storiti za neumrljive duše. Prosim najditelja, naj poročni venec moje matere z mano položi v grob.“ Ta duhovniška mati je bila žena ubožnega vojaškega pisarja!

Marija, Mati vseh mater, daj nam še veliko takih pogumnih krščanskih porodnic in vzgojiteljic!

MIHA ŽUŽEK, D. J.

ROMANO GUARDINI O STVARJENJU SVETA

O Bog, Tvoje razodetje je luč našemu duhu in klic našemu srcu, naj pazljivo posluša. Nauči nas torej resnično sprejeti vase poročilo, da si Ti ustvaril človeka in z njim vse stvari.

Po Tebi so prejela bitja tudi vse stvari. Svet je Narava, ki raste od svobodne moči Tvoje vzvišene besede; ne iz praglobine sveta, marveč iz Tvoje svetle resnice.

Po Tebi so prejela bitja tudi vse stvari. Svet ni Narava, ki raste iz svoje lastne skrivnosti, temveč Tvoje delo. Ti si ga zamislil in storil, da biva. Po Tebi ima resničnost in silo, bistvo in smisel in Ti si dal pričevanje o njem, da „je dober“ in „zelo dober“. Verujem, da si vse ustvaril Ti, o Bog. Nauči me razumeti to resnico, resnico, bivanja. Ako se pozabi, se vse pogrezne v nesmisel in nespamet. Moje srce je z njo v soglasju. Nočem živeti po lastnem pravu, marveč osamosvojen po Tebi. Ničesar nimam od samega sebe: vse je tvoje dovoljenje in bo moje le, če ga sprejem od Tebe.

Zmerom znova sprejem sam sebe iz Tvoje roke. Tako je in tako mora biti. To je moja resnica in moje veselje. Zmerom znova me pogledajo Tvoje oči; živim od Tvojega pogleda, Stvarnik in Zveličar moj. Nauči me razumeti v tišini Tvoje navzočnosti skrivnost, da bivam. In da bivam po Tebi, pred Teboj in zate.

Amen.

A. G.

V Z G O J I T E L J

- Vzgojitelji so: starši, učitelji in profesorji, duhovniki...
- Vzgoja je: doseči, da gojenec svobodno in redno prične živeti božjemu otroštvu primerno življenje.
Zato vzgajati ne pomeni: zgolj poučiti, nadzorovati, kaznovati... ampak človeka dvigniti, izpopolniti.
- Težave so silno velike: vplivati je treba na svobodno voljo, ki ne teži zmerom in z lahkoto za dobrim.
Pri tem je treba odstraniti dve zmotni skrajnosti: prisiljenje, prepuščenje samemu sebi.

Edina pot: ● razsvetliti um
● nagniti voljo
● pritegniti srce (čustva).

- Vzgojitelj: a) kreposti: nekatere mu da narava (umetnik se rodi in vzgojitelj je umetnik)

druge si pridobi: zaupanje v uspeh,

vztrajnost

poznanje svoje naloge

prođornost duha

velika ljubezen do poklica.

b) sredstva: zgledno življenje,

preučevanje gojenčevih lastnosti (spol, starost, značaj in čut...)

opazovati gojenčevo vedenje, navade, prijatelje, mišle in dražljaje, ođzive, sposobnosti...

vplivati na gojenca, a tako da postane to, kar mora biti in za kar je od Boga poklican, ne kar bi mi hoteli, da naj bi bil.

- Vzgojiteljevi zgledi, zavetniki: Bog Oče, Sveti Duh, Kristus
Marija in Jožef
svetniki-vzgojitelji.

J. R.

Ko se bomo na Veliko noč spominjali Kristusovega slavnega vstajenja, se z njim iskreno veselimo njegove, tako res krvavo zaslužene slave in mu z obnovitvijo krstne obljube zagotovimo svojo večno ljubezen in zvestobo

NAJVEČJA LJUBEZEN

Veliki teden in Velika noč sta pred nami. Spet bomo s sveto Cerkvijo in z vsem krščanskim svetom obnavljali spomin velikih skrivnosti Kristusovega trpljenja, smrti in vstajenja. Noben drug čas v letu nas tako skrivnostno ne prevzame kot velikonočni. Celó mnogí od tistih kristjanov, ki svojih verskih dolžnosti več redno ne spolnjujejo, se ta čas spet približajo svojemu Bogu in Odrašeniku, ker jim duša govori, da je to Bog ljubezni, dobrote in usmiljenja. Kaj vse nam o Jezusovi ljubezni pripoveduje véliki četrtek, spominski dan ustanovitve svetega Rešnjega Telesa in katoliškega duhovništva: „Ker je ljubil svoje, ki so bili na svetu, jih je ljubil do konca“ (Jan 13, 2). Kaj občuti duša vernega človeka na véliki petek, ko Cerkve odkriva križ in nam ga daje v počeščenje in poljub: „Glejte les križa, na katerem je viselo zveličanje sveta; pridite, molimo!“ Vse je te dni prežeto od neskončne božje ljubezni do naših grešnih duš. Le ljubezen božja, ki je neizmerna in neskončna, je mogla zamisliti in uresničiti tako delo našega odrešenja.

Pri zadnji večerji je dejal Jezus svojim učencem: „Večje ljubezni nima nihče, kakor je ta, da kdo dá svoje življenje za svoje prijatelje“ (Jan 15, 13). On ga je dal za nas in za vse lju-

di, ki niti nismo bili njegovi prijatelji. In ga je dal s toliko ljubeznijo, da je naše ubogo srce nikdar ni zmožno do dna razumeti. Sam pravi: „Kakor je Oče ljubil mene, sem tudi jaz ljubil vas“ (Jan 15, 9). Noben človek ne more doumei, kakšna in kolika je ljubezen, s katero nebeški Oče ljubi svojega edinorojenega Sina. Jezusu je prav ta ljubezen, s katero ga ljubi Oče, merilo za ljubezen, s katero on ljubi nas.

Sicer se v vseh časih najdejo junaki in plemeniti ljudje, ki darujejo svoje življenje za svoje prijatelje. Svetal, časten, hvaležnosti poln je njih spomin. Vendar ni nobeno človeško srce zmožno tolikšne ljubezni, tako popolnega žrtvovanja, kot je bilo tega zmožno Jezusovo srce. Pretreseni mislimo na vse one, ki so za najvišje vzore in vrednote šli v mučniško smrt. Ko bremo in razmišljamo o nepopisnih mukah in trpljenju, ki so ga prestali, se nam včasih zazdi, da njih mučeništvo po svoji grozoti, krutosti in dolgotrajnosti celo presega trpljenje samega božjega Odrašenika. Mislimo si, da je bilo to njegovo trpljenje razmeroma kratko in, kakor je bilo strašno, je bilo vendar ožarjeno z bližnjo zarjo slavnega vstajenja. Pa ne vemo, kaj mislimo in govorimo, kadar tako sodimo. Kakor je za nas nedoumljiva skrivnost neskončna Jezusova ljubezen, tako je za naše ubogo spoznanje nedoumljiva tudi skrivnost njegove žrtve. In ker je bila ta Kristusova žrtev večja kot vse, kar so plemeniti ljudje kdaj na svetu trpeli za božjo slavo in blagor človeštva, zato tudi njegovo poveličanje pre-

sega poveličanje vseh Bogu zvestih borcev: „Bog ga je povišal in mu dal ime, ki je čez vsa imena, da se v imenu Jezusovem pripogne vsako koleno teh, ki so v nebesih, na zemlji in pod zemljo“ (Filp 2, 10).

KRISTUS — ŽRTEV OD ZAČETKA

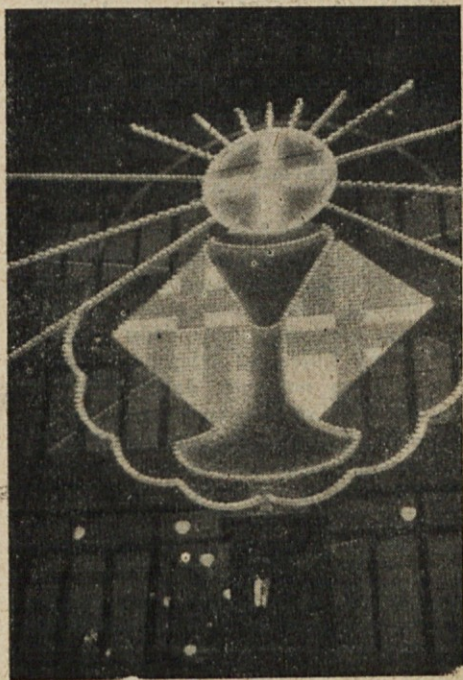
Ko premišljujemo Kristusovo trpljenje ga ne smemo omejiti na zadnje dni velikega tedna. Kristusovo trpljenje se začne s trenutkom njegovega učlovečenja. V šestih resnicah izpovedujemo, da se je Bog Sin, druga božja oseba, učlovečil, da bi nas s svojo smrtjo na križu odrešil in večno zveličal. Ko si tedaj po skrivnostnem delovanju Svetega Duha privzame človeško telo pod srcem prečišče Device Marije, si ga privzame za krvavo žrtev. Sveti Pavel zato piše Hebrejcem, da Kristus ob svojem prihodu na svet v polni zavesti govori Očetu: „Daritev in žrtev, kakor se po Mojzesovi postavi darujejo, nisi več hotel in ti niso bile všeč; meni pa si telo pripravil, da bo tebi v pravni dar. Glej, prihajam, da izvršim, o Bog, tvojo voljo“ (9, 5-7).

Kdo izmed navadnih ljudi je kdaj prišel na svet s popolno zavestjo, da njegova življenjska naloga ni druga kot trpljenje in mukapolna smrt? Koga je kdaj ta misel spremljala izpod materinega srca do konca življenja? Kristus se učloveči v senci križa in podoba križa ne izgine nikoli izpred njegove duše. Sveti Janez Krstnik, ki je po božjem razsvetljenju posebno globoko doumel Kristusovo poslanstvo, kaže ob Jordanu nanj s pomenljivimi besedami: „Glejte, Jagnje božje, ki odjemlje grehe sveta“ (Jan 1, 29).

Po vsem tem moramo priznati, da ni človeka, ki bi se mogel v svojem trpljenju in žrtvovanju primerjati s Kristusom. Ne samo, da človek svoje življenjske usode ne spozna takoj od začetka,

da je zato človekova mladost navadno polna upov in nad, da tudi v trpljenju, ki se mu bliža ali ga je celo že zadelo, vedno upa na kakšno olajšanje ali celo na rešitev, je bilo to pri Kristusu izključeno. Njegovo trpljenje in smrt sta bila določena po večnih, nespremenljivih božjih sklepih; zanj ni bilo nobenega izhoda, nobene rešitve. Za križ se je učlovečil in rodil, proti križu gre dan za dnev, leto za letom, dokler vdan ne leže nanj. Pomenljivo pravijo zato nekateri razlagalci evangelijev, da se tam pač omenja, kako je Kristus ob različnih priložnostih jokal, da ni pa nikjer zapisano, da bi se bil smjeal.

Bo rekel kdo: Pa je bilo nujno, da se je Kristus za naše odrešenje pod-

Kruh za življenje sveta

vrigel prav tej bridko, strašni življenjski usodi? Ali bi nas ne bil mogel odrešiti na lažji, milejši način? Sveta Cerkev uči, da prav gotovo. Ena sama kaplja njegove predragocene krvi, en sam njegov vzdih, ena sama njegova solza bi bila zadostovala za odrešitje vesoljnega sveta. Pa si je le izbral delež, ki ga poznamo, in usmeril svojo pot že od prvega začetka proti križu na Kalvariji. Storil je to po večnem sklepu presvete Trojice, v nedoumljivi ljubezni, da bi tako na najpopolnejši način zadostil neskončni božji pravici in nam zaslužil neizčrpno bogastvo milosti ter da bi bilo po njegovem trpljenju posvečeno in povečano vsako človeško trpljenje, ki ga ljudje prestajajo v veri, upanju in ljubezni do Boga.

Za trpljenje in mučeniško smrt učloven in rojen, se Kristus vse dni svojega življenja na to žrtev pripravlja. Ne samo to. Naravnost hrepeni po grenkem kelihu, ki ga bo moral izpitl, po krvavem krstu, s katerim mora biti krščen. In, ko pride ura, da se vse to izpolni, se kljub strahu in odporu svoje človeške narave, trpljenju popolnoma podvrže, ne samo s telesom, ampak tudi in predvsem s svojo dušo. Njegovo telesno trpljenje preiščljujemo in častimo v žalostnem delu svetega rožnega venca, pri križevem potu, ob pogledu na križ. Neizmerno hujše od telesnega, pa je bilo njegovo notranje, duševno trpljenje, katerega skrivnostne globine so naravnost nedostopne našim mislim in predstavam. Skušajmo se mu približati vsaj od daleč s svetim spoštovanjem.

KRISTUSOVO DUŠEVNO TRPLJENJE

Misel na trpljenje in smrt na križu je Kristusa, kot že rečeno, spremljala vse življenje. Predno pa se je dal v roke svojim sovražnikom in neusmiljenim rabljem, je v svoji duši hotel pretrpeti

smrtni boj, kakor ga še ni in ga ne bo nikoli trpelo človeško srce. Na Olski gori se v ta smrtni boj poda, po zadnji večerji. Trepetajoč in bled gori prestrašenim učencem: „Moja duša je žalostna do smrti.“ Tako silna je smrtna stiska, ki se polasti njegove duše, da v solzah ponovno kliče k Očetu:

„Moj Oče, ako je mogoče, naj gre ta kelih mimo mene.“ Večoč pa, da je tako po božji volji določeno, vdano govori: „Moj Oče, ako ne more ta kelih mimo iti, ne da ga pljem, zgodi se tvoja volja“ (Mt 26). In s popolno vdanostjo in pripravljenostjo sprejme vse muke, vse bridkosti, vse bolečine, ki so mu določene v božjem načrtu. Nihče od ljudi ne bi nikoli mogel vsega tega prestati, kar je prestal božji Odrašenik. Ne smemo namreč pozabiti, da je on po svoji osebi drugačen od nas. Res je človek, kakor mi, a je tudi Bog in kot tak ima popolno oblast nad svojo dušo.

Naša duša je podvržena našim željam, čutom, čustvom, zunanjim dogodkom in pretresom, ki jo zadevajo. Kristusova duša pa je bila podvržena edino njegovi božji Osebi. Nič se ni v njegovi duši zgodilo slučajno ali nepredvidoma. Naš Gospod ni bil nikoli v ničemer iznenaden. Ničesar ni želel, ničesar trpel, ne da bi to sam hotel. Kadar trpimo mi, je to vsled zunanjih vzrokov, ali vsled nepredvidenih notranjih stisk, ki jih človeku ni lahko nadzirati in obvladati. Proti svoji volji pridemo v trpljenje, ki se ga bojimo in se ga zato tudi skušamo rešiti, ali ga vsaj omiliti. Ni nam dano, da bi trpljenje že vnaprej premerili v vsej njegovi dolgotrajnosti in globini; tudi svoje zmožnosti v potrpljenju ne moremo z gotovostjo spoznati. Vse to je nekako izven naših spoznanj in moči, zato često pravimo: to in taka je naša usoda. Pri Kristusu pa je bilo to popolnoma drugače. Njegova nespre-

*Velikonočni
žegen
imajo
slovenske
družine
tudi
v tujini*

menljiva božja Oseba ni bila niti ni mogla biti podvržena človeškim čustvom, razen kadar je On v to privolil. Kristus se je bal le tedaj, kadar je tako hotel; bil je žalosten, kadar je hotel biti; trpel je in umrl, ker je v to prostovoljno privolil. Dal se je v roke svojim mučiteljem, a tako, da je sam pri svojem trpljenju z vso svojo voljo sodeloval. Njegovo trpljenje ni bilo zgolj trpeče stanje nekoga, ki se trpljenja ne more rešiti, ampak resnična, zavestna, prostovoljna osebna žrtev, osebno dejanje njegove svete, ljubeče duše za odšeneje sveta. Trpel je, ker je sam tako hotel in umrl ob uri, ki jo je sam določil. Zato pravi evangelist, da je pred smrtjo zaklical z močnim glasom: „Oče, v tvoje roke izročim svojo dušo.“ In ko je to rekel, je nagnil glavo in izdihnil (prim. Lk 23, 46).

Iz tega vidimo, da je moralo biti Kristusovo trpljenje večje in silnejše kot vsako drugo človeško trpljenje, četudi se nam to včasih, kot že omenjeno, na zunaj celo zdi bolj kruto in grozno. Sila trpljenja se namreč meri po spoznanju in moči, s katerim se trpljenje sprejme in prenaša. Kristus je trpel kot

človek, a je bil obenem Bog v eni sami božji Osebi. In kot Bog je sprejel trpljenje svoje človeške narave v vsej njegovi velikosti, pri popolni zavesti, s popolnim spoznanjem, s popolno vdanostjo svoje volje. Pomenljivo omenja evangelist, da ni maral piti z mirom pomešanega vina, ki so mu ga ponudili pred križanjem, da ne bi čutil v polni meri svojih muk (prim. Mr 15, 23). Zavestno in prostovoljno odpre svojo dušo divjim valovom stiske in bolečine, da jo vse zalijejo kakor grenko morje: „Velika kot morje je moja bolečina. O vi vsi, ki mimo greste po potu, pogledajte in vidite, je li katera bolečina kakor moja bolečina“ (Žal).

GLAVNI VZROK KRISTUSOVEGA TRPLJENJA

V čem je obstojal? Kaj je bilo tisto najhujše, najgroznejše, kar je moral Kristus prestati, potem ko je svojo dušo trpljenju odprl? Bilo je to, kar je nam, ljudem tako vsakdanje in domače, zanj pa je predstavljalo nepopisno muko: bila je to teža naših grehov, grehov vsega človeškega rodu. Grešiti je za nas nekaj lahkega, skoraj naravnega. Često

nas naši grehi malo, zelo malo vzne-
mirjajo in kar čudno se nam zdi, kako
morejo tako žaliti Boga. Kar težko nam
je razumeti, da vsak greh zasluži pra-
vično božjo kazen. Vse se nam zdi tako
človeško in preprosto, da tudi velike
grehe radi in hitro opravičimo. Tako
sodimo mi, grešni ljudje. Kaj pa je
greh v luči naše vere? Kaj je greh v
božjih očeh? Je upor proti Bogu, na-
šemu najvišjemu Gospodu in Stvarniku.
Je izdajstvo nad Bogom, ki ga grešnik
s svojim dejanjem hoče oropati njegove
oblasti, ki s svojim grehom izrazil svojo
željo in voljo, naj bi Boga ne bilo. Vsak
smrtni greh je kakor napad na Boga,
kakor nož v božje srce. Zato je tudi
greh edina stvar, ki jo Bog zavrača in
sovraži. Greh je smrtni sovražnik božji,
zato med Bogom in grehom nikdar ni
možno mirno sožitje. Bog peha greh
od sebe v zunanjo temo, kakor bi greh,
ako bi bilo to mogoče, od sebe pahnil
in pogubil Boga.

Ta neizprosni božji sovražnik, ki je
greh, se je vrgel na Kristusa kot člo-
veka, v tistih strašnih urah njegovega
trpljenja. Greh sveta ga je težil in mu-
čil, greh ga je pahnil v smrt. Božjega
veščastva v Kristusu greh ni mogel za-
deti, napadel in z nepopolnim dušnim in
telesnim trpljenjem pa je zalil njegovo
človeško naravo. Kristus mu je to do-
pustil v taki meri, da nas mora ob pre-
mišljevanju njegovega trpljenja pre-
vzeti sveta groza. V tistih urah, ko je
imel po božjem dopuščanju knez teme
vso oblast nad Kristusom-človekom, ko
se je Kristus prostovoljno odrekel svoj-
jim božjim pravicam, ko ni maral, da
bi mu prišle na pomoč legije angelov
in je tudi zvestega apostola Petra za-
vrnil, ko ga je hotel z mečem braniti,
v tistih urah je Kristus čutil na sebi
hudobijo in gnusobo vseh človeških gre-
hov, od začetka do konca sveta. Zdel
se je sam sebi kakor zločinec, nevreden

Očetovega pogleda. Žalosti se in od
groze in strahu trepetal. Vsled silne no-
tranje stiske poti krvavi pot, ki mu
moči obleko in v težkih kapljah pada
na zemljo. Tako silna je ta njegova
srčna stiska, da bi ji podlegel, ako bi
bil samo človek; božja narava ga vzdržl,
a more iti do konca.

To zadostilno Kristusovo trpljenje
oriše sveti Pavel s pretresljivo besedo:
„Njega, ki ni poznal greha, je Bog za
nas storil v greh, da bi mi po njem po-
stali božja pravičnost“ (2 Kor 5, 21).

+

Pobožno in hvaležno mislimo na vse
to v svetih dneh velikega tedna in Ve-
like noči. Za nas je Kristus trpel in
umrl. Za vse človeštvo in za vsakega
posameznika. S svetim Pavlom moramo
hvaležno govoriti: „Kristus nas je
ljubil in se za nas dal v daritev in
krvavo žrtev, Bogu v prijeten vonj“ (Ef
5, 2). Po istega apostola besedi naj bi
tudi o vsakem izmed nas veljalo, kar
piše o sebi: „Živim v veri Sinu božje-
ga, ki me je vzljubil in zame dal sa-
mega sebe“ (Gal 2, 20).

Ko se bomo na Veliko noč spominjali
Kristusovega slavnega vstajenja, se z
njim iskreno veselimo te njegove, tako
res krvavo zaslužene slave in mu z ob-
novitvijo krstne obljube zagotovimo svo-
jo večno ljubezen in zvestobo.

Za vse pa iskreno hvalimo Boga z
besedami svetega Petra: „Hvaljen Bog
in Oče Gospoda našega Jezusa Kristu-
sa, ki nas je po svojem obilnem usmi-
ljenju prerodil za živo upanje po vsta-
jenju Jezusa Kristusa od mrtvih, za
nemrljiv, brezmadežen in nevenljiv de-
lež v nebesih. Tega se radujte, če je
treba zdaj nekaj časa v raznoterih pre-
skušnjah trpeti bridkosti, da se vaša
vera, v ognju trpljenja preskušena,
skaže v hvalo in slavo in čast ob razo-
detju Jezusa Kristusa“ (I, 1, 3-7).

Alojzij Košmerlj

- Sv. obhajilo je vsakdanja hrana tvoje duše.

- Kakor telesna hrana obnavlja in veča tvoje telesne sile, tako ta nebeški kruh množi nadnaravne sile tvoje duše in ji pri-
naša nov vir božjega življenja.

- Glavne koristi, ki jih moreš dobiti od svetega obhajila so:

1. Ozka zveza z Jezusom Kristusom. Nobena zveza ni bolj priručna.

2. Povečanje milosti.

3. Večja odpornost proti skušnjavam.

4. Pomirjenje strasti.

5. Je zastava častitega vstajenja in daje poročstvo večnega življenja.

- Predsodki proti pogostemu sv. obhajilu:

1. NIMAM ČASA. — Tu je treba ločiti: odvisno od posameznika. Če delaš in že tako vsak dan zelo zgodaj vstajaš, ne bo nihče

NASVETI ZA VSAK DAN

od tebe zahteval dnevnega sv. obhajila. Če pa hodiš v šolo, na gimnazijo ali na univerzo ali začneš službo bolj pozno, pa bo zadosti, da nekoliko prej vstaneš in predsodek bo izginil. A vsak naj skrbi za res dobro nedeljsko sveto obhajilo.

2. NISEM VREDEN. — Če se ti zdi, da je tvoje življenje premalo goreče, je ravno sv. obhajilo sredstvo, da postaneš bolj goreč.

3. BOJIM SE, DA MI NE BI PRIŠLO V NAVADO. — Nevarnost je res, vendar se moreš z njo boriti ali pa se ji izogniti.

4. SV. OBHAJILO ME NIČ NE PRIVLAČI. in ne čutim ob njem nobenega posebnega užitka. — Poživi vero v svoji duši in bo z

vso silo zahrepenela po sv. obhajilu.

Torej: brez resnega razloga nikoli ne opusti sv. obhajila.

- V svojem molitveniku boš našel več obhajilnih molitev. Ne rabi vedno istih, ker bi te počasi napravile neobčutljivega.

- Da sv. obhajilo rodi v duši čim bogatejše sadove je veliko odvisno od dobre priprave in zahvale.

- Kaj je treba za dobro sv. obhajilo:

1. Biti moramo v stanu milosti, trdno verjeti, da bomo prejeli Jezusa Kristusa in se mu približati s spoštljivostjo, ljubeznijo in zaupanjem.

2. Biti moramo tešč, to se pravi, da tri ure pred sv. obhajilom nismo jedli ali zaužili alkoholne pijače. Če ne veš, ali si še tešč ali ne, greš lahko k obhajilu (če moreš, vprašaj prej spovednika ali bližnjega duhovnika).

JUDOVSKI SVETOVNI KONGRES PRIPRAVLJA SPOMENICO ZA VESOLJNI CERKVENI ZBOR

Tajništvo judovskega svetovnega kongresa v Ženevi je Tajništvu za zedinjenje kristjanov, ki sodeluje pri pripravah na II. vatikanski vesoljni cerkveni zbor, sestavilo posebno spomenico. V njej navaja protijudovska besedila, ki so v nekaterih katoliških priročnikih za verski pouk in bogoslužje ter prosi, naj se ta besedila odstranijo. Kongres misli, da bo tajništvo za zedinjenje o tej spomenici razpravljalo že na svojem prvem prihodnjem sestanku.

ZASTOPSTVO ANGLIKANSKIH BO- BOGOSLOVCEV BO OBISKALO PAPEŽA

Družba svetega križa anglikanskih bogoslovcev bo takoj po veliki noči poslala v Rim svoje zastopstvo, da bo sv. očeta prosilo nasvetov za zedinjenje kristjanov.

„Verujemo, da prav zato, ker smo kot kristjani veljavno krščeni in izpovedujemo popolno katoliško vero, pripadamo skrivnostnemu telesu Kristusovega in smo zato del vesoljne Cerkve.“ To izpovedujejo protestantski bogoslovci v svoji izjavi, ki so jo objavili v anglikanskem listu „Church Times“.

SOCIALNO DELO V AFRIKI — SNOV VII. SOCIALNEGA TEDNA V NEMČIJI

V Essenu v Nemčiji je bil VII. soc. teden. Glavno vprašanje, ki so ga obravnavali, je bilo socialno delo v Afriki. Socialnega tedna se je poleg 30 zastopnikov afriških dežel udeleževalo več 100 zastopnikov nemških delavcev, redov in misijonskih družb.

Kardinal Frings, nadškof v Kölnu, je izjavil, da Evropejci delajo zelo pametno, ker se približujejo Afrikancem, katere so dolžni podpirati. Podpirati Afrikance se pravi, podpirati sebe.

Osnova za našo podporo mora biti vedno spoštovanje človeške osebe, afriške kulture in afriških navad.

M. Walter Reichold, poslanik Zahodne Nemčije v Dakarju, je govoril o velikih napakah, ki jih je delal pri gospo-

od Vzhoda do Zahoda

darstvu v Afriki kolonialni vladni sistem. Na koncu govora je izrazil misel, da je treba Afrikance smatrati ne samo za tovariše, ampak za prave brate.

VERSEKE MANIFESTACIJE NA POR- TUGALSKEM OB ZASEDBI GOE

Ko je Indija vdrla v Goo, je položaj tega portugalskega ozemlja vsemu portugalskemu javnemu mnenju povzročil velike in resne skrbi. Poleg velikih domoljubnih manifestacij so bile tudi zelo številne verske prireditve. Velikanske množice so se udeležile romanj v Fátim

mo. Več tisoč portugalskih družin in različnih katoliških organizacij je poslalo papežu brzojavke in ga prosilo za varstvo in posredovanje ob zasedbi Goe. Večina škofij je tudi organizirala molitve za mir.

Tudi vsi škofje so povzdignili svoj glas in dokazovali, da je portugalsko poslanstvo v Indiji trajno. Tako je škof v Evori, mons. Manuel Trinidad Salgueiro, 23. decembra lani izjavil, da je Goa za vedno portugalska zemlja, ker si je Portugalska na pravičen način, ne z ropom, zagotovila posest nad njo. Mons. de Resende, škof v Beiri (Mozambique), pa je izpovedal, da bo nezmagljiva moč pravice še naprej na vse veke klicala, da je Goa del Portugalske.

KARDINAL WYSZYNSKI ZAHTEVA PREISKAVO O KRŠENJU VERSKE SVOBODE

Kardinal Wyszynski je napravil korak, o katerem še niso pisali letopisi v komunističnih deželah. V skupščini je zahteval preiskavo o kršenju verske svobode na Poljskem. V spomenici, ki jo je lani novembra poslal predsedniku Sejma (skupščine), je kardinal obtožil vladne oblasti, da so kršile poljsko ustavo in listino človečanskih pravic združenih narodov in zahteval, da se določi poseben odbor, ki bo to preiskal.

Kardinal v spomenici ugotavlja, da so komunistični voditelji skušali vpeti nadzorstvo nad verskim poukom izven javnih šol; delali na to, da bi redovnice odstranili iz narodnih bolnišnic, kjer so želele delovati; duhovnikom odklonili pooblastilo za poučevanje verouka v javnih šolah; prepovedali procesije, ki so bile ob gotovih praznikih v navadi; stiskali s pomočjo finančnega ministrstva in davčne uprave verske zavode in odklonili dovoljenje za ustanavljanje organizacij pod pokroviteljstvom Cerkve. Kardinal v spomenici

navaja tudi vse tiste točke iz ustave, ki se nanašajo na versko svobodo.

Ko govori vatikanski dnevnik „Osservatore Romano“ o delu kardinala Wyszynskija, pripominja, da se za temi ustavnimi pravicami skriva tajna želja vlade, da bi vse življenje podredila komunistični stranki.

ŠVEDSKI BOGOSLOVNI PROFESOR BO POSTAL KATOLIČAN

Bogoslovni profesor Stig Lingholm (Upsala), star 47 let, je ena izmed najodličnejših osebnosti v švedski uradni (protestantski) cerkvi. Njegovo ime so večkrat izgovarjali, ko je šlo za volitev novega škofa. Toda tej časti se je odpovedal, ker bo v kratkem vstopil v katoliško Cerkev. V zadnjih letih se je več evangeljskih teologov na vseučilišču v Upsali sprebrnilo in se oklenilo katoliške Cerkve. Zdi se, da bo njemu kmalu sledilo še več drugih. Izjava profesorja Lindholma, da bo stopil v katoliško Cerkev, je presenetila in iznenadila švedske cerkvene kroge zlasti zato, ker so mu že določili odlična mesta v švedski uradni cerkvi.

Švedska ima 7.500.000 prebivalcev, med katerimi je samo okoli 28.000 katoličanov. Katoličani so večinoma priseljenci iz vzhodnih evropskih držav in tuji delavci, zlasti Italijani. Švedov je katoličanov samo 7.500. V starodavnem mestu Upsala delujejo apostolsko jezuiti nemške province, ki imajo tam tudi svojo postojanko.

ANGLIKANSKA SINODA ODOBRAVA OKROŽNICO „MATI IN UČITELJICA“

Sinoda anglikanske škofije v Melbourne je enoglasno sprejela predlog, ki odobrava velikopotezni socialni nauk papeževe okrožnice „Mati in učiteljica“ in ki priporoča anglikancem, naj jo preučujejo in primerjajo z navodili, ki jih je dala konferenca v Lambethu l. 1958.

Na vesoljnem cerkvenem zboru, ki je pred nami, se ne bo govorilo samo o eni ali drugi resnici, temveč o mnogo več: o razmerju med naravo in milostjo, o naravnem in nadnaravnem redu, o zemskem in večnem življenju, tako kot glada nanj naš čas. Take in podobne izjave dajejo tisti, ki se bodo zbora udeležili.

Kaj pravijo o vesoljnem zboru

Napovedani vesoljni zbor, ki se bo pričel, kot je objavil sv. oče Janez XXIII., 11. oktobra tega leta v Vatikanu, vzbuja vedno večjo pozornost. O njem razpravljajo ne samo katoličani, temveč tudi člani drugih krščanskih cerkva in celo ljudje, ki s krščanstvom nimajo nobene notranje zveze. Toda vsi čutijo, da bo ta zbor zelo pomemben in da lahko veliko vpliva na razvoj Cerkve in krščanskega življenja po svetu.

Zbrali smo zato danes nekaj izjav, ki naj bralcem „Duhovnega življenja“ prikažejo, kako raznoliki so problemi, o katerih bo mogel bodoči cerkveni zbor razpravljati in iskati rešitev nanje.

Kardinal Léger v Montrealu

Tam se je nedavno zbralo več sto laikov. Kardinal Léger, ki je nadškof v omenjenem mestu, je navzočim razložil, kaj moremo od zbora pričakovati in kako naj bi katoliški laiki na njem sodelovali. Dejal je:

„Cerkve živi sicer v času, a ga mora istočasno nadvladati. Živeti mora ritem sveta, ga skušati razumeti, iskati sodobna sredstva za širjenje evangelija; to kar tare ljudi, mora skrbeti tudi njo. Prav zato je vesoljni zbor priložnost, da Cerkve izpraša samo sebe, ali še učinkovito vrši poslanstvo, ki ji ga

je zaupal božji Ustanovitelj Jezus Kristus.

Prilagoditi se mora torej Cerkve novim razmerah, istočasno pa skrbeti, da neprestano obnavlja versko življenje, kajti nevarnost, da se v tem zanemari, je stalna in vedno aktualna. Hraniti se mora iz tradicije, pa ne tako, da skuša slepo posnemati, kar je včasih bilo, temveč, da doume njenega duha in ga aplicira na vsaki novi rod na način, ki odgovarja dobi, v kateri verniki živijo.

Notranja obnova v Cerkvi pomeni važen korak k uresničitvi krščanske edinosti. Seveda, ne smemo biti naivni in misliti, da bo vesoljni zbor že sam po sebi omogočil združenje krščanskih cerkva; do tega bo pot morda še dolga, a če se ustvari pravo razpoloženje, bo gotovo lažja kot v preteklih stoletjih.

In da se povrnemo h koncilu: ne bo se na njem govorilo samo o eni ali drugi verski resnici, temveč o mnogo več: o razmerju med naravo in milostjo, o naravnem in nadnaravnem redu, o zemskem in večnem življenju, tako kot gleda nanj naš čas.

Pa ne samo notranje življenje Cerkve mora zanimati udeležence zbora. Dotakniti in ozreti se bodo morali tudi na probleme, ki zadevajo vse človeštvo: svetovni mir, gospodarsko sodelovanje

med razvitimi in nerazvitimi narodi, hitri porast človeštva, svoboda človeka na političnem, družabnem in gospodarskem področju.

Če bodoči zbor tako pojmuje, potem se nam pokaže v nepričakovani veličini. Že ne bo več samo zbor vernih ljudi, temveč zbor vseh ljudi, ki še verujejo v poslanstvo človeka in v njegove moralne vrednote.

Novi zbor bo moral poskrbeti, da bo prišlo do učinkovite izmenjave misli med hierarhijo in verniki. Cerkev ni ustanova, kjer bi vsak govoril, kadar se mu zahoče. Spet pa ni ustanova, kjer smejo govoriti le voditelji. Cerkev je družba, kjer so sicer različne stopnje, toda njeni člani so vsi svobodni božji otroci, kjer je razgovor vsaj toliko potreben kot pokorščina.

Prav zato, da bi pospešil ta razgovor, je kardinal Léger razposlal svojim duhovnikom, redovnikom in redovnicam ter vernikom vprašalno polo, kjer naj bi se neprisiljeno izrekli o tem, kar se jih vpraša. Petnajst dni nato je že imel v rokah nad pet sto odgovorov.

„Vse to dokazuje — je dodal kardinal Léger — da prihaja čas, ko bodo mogli laiki aktivneje sodelovati na cerkvenih zborih ko doslej. Upajmo, da bo novi zbor znal tako ozračje ustvariti.“

Kardinal Frings

V Genovi je kardinal Frings, nadškof v Kölnu, govoril več kot osem sto osebam. Dejal je, da ni v programu II. vatikanskega cerkvenega zbora razglasiti novih dogem, temveč obnoviti Cerkev. So dežele, ki zelo častijo Mater božjo, pa jim manjka liturgičnega duha. Ponekod se še vedno preveč odlaga uvedba ljudskega jezika pri delitvi zakramentov; marsikje se da preveč

poudarka raznim pobožnostim, zane-marja pa se sv. maša; škofje dostikrat ne vodijo svojih škofij v duhu, kot jim je bil od apostolov izročen. Sedanji časi zahtevajo od Cerkve, da se resno zave nevarnosti brezboštva in ga ne jemlje več kot pojav, ki zadeva samo eno ali drugo deželo, temveč pojav, ki je sodoben za vse človeštvo. Številni mučenci zadnjih desetletij na različnih krajih sveta so najboljši dokaz za to.

Kardinal Gracías

Ko se je ta indijski nadškof pred dvema letoma mudil v mestu Uden na Holandskem, je izrekel sledeče misli:

„Menim, da sem kot član Cerkve, ki se šele razvija na indijskih tleh, upravičen opozoriti na nekatere stvari, ki bodo lahko mnogo pripomogle k duhovni rasti naših vernikov.“

Tako sem prepričan, da se morajo obredi, kretnje in simboli pri bogoslužju prilagoditi narodu in duši. Saj je bilo v začetkih krščanstva prav tako. Sirijci, Grki, Rimljani, da omenim le nekatere, so si ustvarili vsak svoje bogo-

služje. Zakaj si ga ne bi mogli sedaj tudi Indijci, Kitajci, afriški narodi? Enotnost Cerkve še ne zahteva, da mora biti uniformirana.

Nekaj primerov: tako v vzhodni kot zahodni Cerkvi se zahteva, da so ženske v Cerkvi pokrite, moški pa odkriti. Toda pri mnogih narodih v Aziji pa je prav nasprotno. Nečastno je za moškega, če je brez pokrivala. Zato molijo muslimani vedno pokriti. V 17. stoletju so katoliški misijonarji na Kitajskem dosegli v Rimu, da so jim dovolili nošnjo nekakšnega bireta (duhovniško pokrivalo pri obredih) pri vsej sv. maši, kajti drugače bi ljudstvo pohujšali in odvzeli mašnim obredom vse dostojanstvo.

Rimski obred ukazuje, da duhovnik pri sv. maši večkrat poljubi oltar. Za azijske narode je poljub izraz ljubezenskega dvorjenja, zato pri sv. maši nedostopen in pohujšljiv. Mesto poljuba naj bi se v afriških in azijskih deželah duhovnik s čelom spoštljivo dotaknil oltarja.“

Samo ta dva primera že jasno pričata, da bodo afriški in azijski škofi povedali in predlagali marsikaj, kar je bilo zapadnemu svetu do sedaj čisto tuje in nerazumljivo.

Nadškof Perrin

Ko se je vrnil omenjeni nadškof iz Rima, kjer se je bil udeležil osrednje seje za pripravo koncila, je v Cartagu, Tunis v svojem škofijskem listu objavil sledeče vtise:

„Vedno bolj je vidno, da se bo II. vatikanski cerkveni zbor baval zlasti z dušno-pastirskimi problemi. Prav v tem se bo bistveno ločil od prejšnjih, ki so navadno reševali dogmatična vprašanja ali pa disciplinske zadeve. To pot bo pa šlo za to, kako deležiti bogastvo Kristusovega evangelija svetu, ki je

doživljal zadnje čase čisto svojski razvoj.

In še nekaj bi rad poudaril: nekateri se bojijo, da bo koncil bolj potrdil to, kar se je v preteklosti naredilo, kot da bi se ozrl na to, kar zahteva neposredna bodočnost. Prazen strah! II. vatikanski cerkveni zbor hoče dati Cerkvi smernice za naprej; pod vodstvom sv. Duha in pod krmilom sedanjega sv. očeta se Cerkev pripravlja, da bo bodočnost človeškega rodu bolj njena kot pa sedanjost.“

Glas misijonarja o zboru

V severnoameriški reviji „Amerika“ je 3. junija 1961 p. Yves Congar, dominikanec, pokazal na probleme, ki so združeni z misijonskim delom in s katerimi se bo gotovo moral baviti bodoči koncil.

„Danes izginja kolonializem po vsem svetu. Prav zaradi tega bo moral Cerkev spremeniti svoje stališče do misijonskih vprašanj. Res je, prejšnje stoletje je misijonstvo napredovalo kot nikdar poprej, toda v glavnem v objemu in pod zaščito kolonialnih sil. Misijonarji so bili bolj ali manj zastopniki in predstavniki evropskih oblasti in njih prkritega ali očividnega imperializma. Danes se vidi: kjer so misijoni svoj obstoj vezali na zapadne oblasti, so v stiski in zadregi. Kjer pa so se teh vezi pred desetletji rešili, danes cvetejo in prospevajo. Domačih škofov je vedno več. Ti bodo to pot svoja ljudstva zastopali pred zborom. Gotovo bo to predstavništvo bolj učinkovito kot pa tedaj, ko so v imenu afriških in azijskih narodov govorili evropski škofje, vsi čustveno bolj na strani domovine, ki jih je rodila kot pa vernikov, ki so jih duhovno rodili za Cerkev. Brez dvoma bo treba ob pogledu na te nove škofo misliti, kako prilagoditi cerkve-

ne pravo, bogoslužje in Katoliško akcijo novo nas. alim razmeram v misijonih.“

Mnenje Vestnika „Apostolstva molitve“

Ta Vestnik izdajajo jezuitje v Rimu, Borgo S. Spirito 5, v raznih jezikih. Francoska izdaja komentira molitveni namen, da bi uspel bodoči cerkveni zbor tako-le:

„Cerkvi je treba dati bolj privlačen izraz. Misijonsko delavnost je treba osvoboditi vsakega kolonializma ali napačnega nacionalizma. Marsikaj se misijonarjem po krivici očita; drži pa, da se nekateri premalo zavedajo, da se kot nekdanj rimsko cesarstvo danes rusijo evropski imperiji, na katerih mesto prihajajo novi, mladi, sveži narodi. Cerkve hoče pod Janezom XXIII. nadaljevati s smerjo, ki sta jo začrtala Pij XI. in Pij XII. To se pravi: dati misijonskim narodom isto važnost, kot jo uživajo evropski. Zato se bo v bodoče gotovo manj govorilo o misijonskih in nemisijonskih deželah, saj so vsa ljudstvo dejansko predmet misijonskega dela Cerkve, kjer se moramo v luči nauka o skrivnostnem Kristusovem telesu vsi čutiti enako odgovornega pred Bogom drug za drugega.“

Odgovori na anketo o koncilu

Katoliški duhovniki v nordijskih državah (Danska, Švedska, Norveška, Finska) so prejeli vprašalno polo, na kateri naj bi odgovorili, kaj oni, ki živijo sredi zmaterializiranega in hladnega luteranstva, pričakujejo od bodočega cerkvenega zbora. Danski katoliški tednik „Katolsk Ugleblad“ je odgovore na to anketo povzel v štirih točkah in nato objavil.

1. Cerkve naj bo prosta vezi na državo. Prav luteranske cerkve dokazujejo, kako škodljiva je za versko živ-

ljene taka povezava. Prav tako naj bi zbor proglasil, da ni v opreki z dogmo, če se država proglasi za laično in se ne vtika v zadeve Cerkve, pa z njo tudi ne sodeluje. Mnenje srednjeveških teologov o dolžnosti sodelovanja Cerkve in države danes praktično ni več izvedljivo.

2. Laikom naj se priznajo vse pravice, ki jim gredo, pa ne le načelno, temveč tudi v praksi. Naj se jim dá priložnost za delo, se jim izkazuje zaupanje in poskrbi za boljšo formacijo. V skandinavskih deželah je pomoč laikov nenadomestljiva, saj pride ravno na Danskem na enega duhovnika 350000 prebivalcev.

3. Nordijske države niso zrastle v latinskem kulturnem krogu. Zato naj bi se čim več rabil pri bogoslužju domači jezik. Tudi pridigi je treba dati zaradi protestantovskega vpliva več poudarka. Liturgični obredi naj bi bili živahni, sv. obhajilo pod obema podobama.

4. Rimska kurija naj bo čim bolj mednarodna, obleka cerkvenih dosojanstvenikov bolj preprosta, cerkvena disciplina manj formalistična, indeks prepovedanih knjig naj se pregleda.

Nekateri teh predlogov so nedvomno zelo radikalni. Pač izražajo mišljenje tistih, ki se s težavo trudijo za razvoj katoliške Cerkve v najbolj luteranskih deželah Evrope.

*

Kot vidimo iz priobčenih izjav, leži na bodočem cerkvenem zboru težka odgovornost, kako usmeriti Kristusovo ustanovo za naprej. Tega se moramo vsi zavedati, ne samo tisti, ki so ga sklicali in ga pripravljajo. Enega ne pozabimo: zbor ne bo opravil vsega, kar se od njega pričakuje.

Zbral in priredil Jože Jurak

ZAKAJ SO v VELIKONOCNI OBREDI v PONOCI

Samo po sebi umevno in logično se nam zdi, da se glavna božična slovesnost vrši ponoči. Celo nazivamo ta praznik „sveta noč“; „božična noč“ in mašo, ki je ponoči: „Polnočnica“, drugod: „Petelinja maša“ (misa de gallo). Mnogi pa se čudijo, čemu sedaj od leta 1951 nočna slovesnost tudi o veliki noči. Zakaj je tako stari, večstoletni običaj kar namah postal neprimeren za današnji čas?

Velika noč v prvi dobi

Toda če zadevo osvetlimo z zgodovinske strani, bomo videli, da ne gre le za svoje glavo spremembo in novotarijo, ampak za obnovo običaja, ki je obstajal že v prvih letih krščanstva in je le kasneje na žalost izginil. Obe osnovni skrivnosti naše sv. vere: rojstvo in vstajenje božjega Sina sta se po poročilu sv. pisma izvršili ponoči, oziroma v zgodnjih jutranjih urah, še pred svitom. Zato sta bili že od vsega početka ti dve sveti noči — božična in velika noč — praznovani z nočnimi obredi. Obhajanje velike noči ponoči je ena najstarejših sestavin krščanske liturgije; obstajala je že tristo let pred božično polnočnico.

(Slovenci zato pravilno in utemeljeno imenujemo ta praznik „velika noč“, kar nam je do sedaj nekam čudno zvenelo, ker nočnih slovesnosti ni bilo.) Toda v teku stoletij se je vrnilo v liturgijo to nesoglasje, da so začeli pomikati vstajensko slovesnost najprej na veliko soboto popoldne, nato pa celo na soboto dopoldne. Temu so sledile zelo neugodne posledice. Prva je bila ta, da so cerkve ostale prazne ravno za najlepši in najvažnejši obred liturgičnega leta. Druga, da je še tisto malo število vernikov, ki so prihajali k Vstajenju, imelo neprijeten občutek nesoglasja, ko so poslušali veselo velikonočno petje prezgodaj, ko je Jezus še v grobu počival. Tretja neugodna posledica pa je bila ta, da je najstarejši simbol od mrtvih vstalega Jezusa — velikonočni ogenj — skoraj popolnoma izgubil svojo učinkovitost in pomen. Diakon je ponesel velikonočno svečo v cerkev s trikratnim „Lumen Christi“ (luč Kristusa), pri polni dnevni svetlobi. Simbolični pomen nove Luči — Kristusa, ki je odpravila temo prekletstva, je le zelo nepopolno prišel do izraza. Povrhu pa še to, da se je vse vršilo v urah največjega žalovanja.

Pomen velikonočnih obredov

Najlepši sad obnove velikonočne vigilijske je pač ta, da nam simbol velikonočne luči v odginjenju se tresoči roki, neposredno govori na srce vstajensko blagovest. Nebeško Sonce, ki je vzšlo iz jeruzalemskega groba, prvo veliko noč, se ni odmaknilo v nedosegljive in nevidne višave, ampak je zablestelo v nas samih, da bi nas napolnilo s svojo svetlobo, s svojim ognjem in toploto ter bi mogli tako s sv. Pavlom vzklikati: „...Ne živim več jaz, ampak je Kristus, ki živi v meni!“ (Gal 2, 20)

V prvih krščanskih časih so v veliki noči krščevali odrasle; danes se

uvaja krst otrok, zlasti pa je ostanek nekdanjega krščevanja v veliki noči slovesni blagoslov krstne vode in obnove krstnih obljub. S svečo movega ognja v roki se znova odpovemo hudobnemu duhu ter obnovimo zvestobo Kristusu.

Velikonočna slovesnost je po tej obnovi zopet prišla na višino, ki ji odgovarja in na kateri je bila že pred več kot tisoč leti, da bi nas, otroke teme moderne dobe bolj učinkovito razsvetlila s svojo lučjo velikonočnega evangelija.

Odlok Pija XII.

Vse omenjene neskladnosti, ki so v teku stoletij zatemnile in otežkočile pravilno podoživljanje in ocenjevanje nekatere koli postranske skrivnosti krščanstva, ampak osnovne in najpomembnejše vsega cerkvenega leta, pa so bile za vselej odpravljene z odločno potezo sv. očeta Pija XII. leta 1951. Cerkve so sedaj zopet polne za nočno slovesnost Kristusovega vstajenja; verniki imajo prijeten občutek, da je velikonočno vzdušje in veselje res na mestu: noč v kateri je Gospod premagal temo groba in prvi slovesno vstal od mrtvih. In končno je velikonočni ogenj v nočnem vstajenskem obredu zopet zažobil svojo pristno in tako bogato simbolično vsebino.

Zelo posrečeno je bil ob tej priložnosti obnovljen obred velikonočnega ognja v svoji prvotni obliki. V bistvu se vrši sedaj na enak način, kakor se je vršil pred tisoč petsto leti na najčastitljivejšem kraju velikonočnega praznovanja, v baziliki sv. groba v Jeruzalemu in ponekod na zapadu po vplivu pripovedovanj pobožnih romarjev Svete dežele. Kakor nekdanj v Jeruzalemu, tako sedaj vsak vernik, ki prisostvuje Vstajenju, prižge svojo velikonočno luč od velikonočne sveče, ki je simbol vstalega Kristusa.

Priredil Franc Bergant

KONZORCIJ, UREDNIŠTVO IN UPRAVA „DUHOVNEGA
ŽIVLJENJA“ VOŠČIJO VSEM SODELAVCEM, NAROČNIKOM
BRALCEM NAŠE REVIIJE PO SVETU MILOSTI POLNE
VELIKONOČNE PRAZNIKE!

Naša slika o položaju Cerkve v Jugoslaviji je vedno bolj jasna. Marsikaj nam sporoče znanci, jasno so pisali katoliški škofje Jugoslavije v znanem pismu, ki smo ga zadnjič objavili; veliko novega pa nam prinaša revija „The Tablet“

V

ANGLESKA REVIIJA O CERKVI V JUGOSLAVIJI

Angleški katoličani imajo tedensko revijo „The TABLET“, ki je bila ustanovljena leta 1840 in uživa velik ugled. Pogosto so v njej objavljene novice ali komentarji, ki izvirajo iz Rima, pa je bolje, da izidejo v angleški prestolnici. Revija ima obsežen krog sodelavcev in med njimi tudi mnogo takih, ki so mogli potovati po Sovjetskih deželah in drugih komunističnih državah; seveda so vsi objavili svoje vtise pod psevdonimi ali samo z oznako, da so „izredni dopisniki“. Zlasti zanimiva so bila poročila in pregledi o verskem položaju v Moskvi in Sovjetski zvezi, o razmerju med Cerkvijo in državo na Poljskem, o težavah Cerkve na Češkem in Madžarskem. V številki z dne 6. decembra pa je objavila revija članek enega takih „izrednih sodelavcev“ o položaju Cerkve v Titovi Jugoslaviji. V podnaslovu pravi dopisnik, da je „Cerkev vedno bolj živa in da je nekaj znakov o izboljšanju položaja Cerkve“. V članku pravi:

Cerkev je močna

„Prvo, kar moramo reči o Cerkvi v Jugoslaviji, je začudenje, kako je možno, da je Cerkev tako močna. Leta preganjanja, tolikera leta stalne protiverske propagande niso prinesla mnogo uspehov tistim, ki so se zadeli nalogo, da bodo ustvarili novega človeka, ki ne bo priznaval Boga. Tak vtis sem imel, ko

sem korakal nedavno skozi vas na Hrvaškem, ki sem jo poznal že pred vojno. Povsod so bile znane mi kapelice, križi in znamenja ob cesti — in vse je bilo dobro ohranjeno in povsod je bilo polno cvetja.

Ob nedeljah so cerkve med službo božjo polne. Povedali so mi, da so ljudje v Sloveniji in Hrvaški katoličani. V malih mestih zahaja redno v cerkev vsaj 40 % ljudi. Le v velikih upravnih središčih je opaziti, da je obisk cerkva nekoliko zaostal. V Ljubljani, prestolnici Slovenije, mi je duhovnik pripovedoval, da vsaj četrtnina ljudi redno zahaja k službi božji; dodal je, da je to nekako 10% manj kot pa je bilo pred prihodom komunizma na oblast. Ko sem se neko nedeljo udeležil maše v stolnici sv. Nikolaja in sicer ob 11.30, sem bil presenečen, da je bilo med verniki toliko mladine, in to obeh spolov.

Ko so leta 1958 izvedli uradno statistiko, se je ugotovilo, da je samo 14 odstotkov prebivalcev Jugoslavije izjavilo, da so brezbožniki. Število katoličanov znaša 36%, kar pomeni, da je Cerkev ohranila svoje številčno stanje; nekoliko slabše so se odrezali pripadniki pravoslavne in mohamedanske vere, dasi je padec v odstotkih tudi pri njih majhen.

Pred kratkim so izvedli statistiko med slušatelji univerze v Ljubljani.

Ugotovili so, da je 80% slušateljev priznalo, da so kristjani. Oblasti je to presenetilo in so bili posveti o tem, zakaj ima ateistična propaganda na univerze tako malo uspeha. Med svobodo bogoslužja v Rusiji in Jugoslaviji je vidna razlika: v Jugoslaviji je več svobode. Opazil sem, kako so gradili nove cerkve in mnoge so popravljali.

Neki duhovnik mi je razlagal, da je stališče oblasti do Cerkve sedaj „bolj civilizirano“. Manj je napadov na duhovnike kot pa v preteklosti. Trenutno ni noben katoliški škof v zaporih. Napadi na vero v listih so redki, vidna je razlika med Sovjetko zvezo in drugimi sateliti in Jugoslavijo: v Jugoslaviji je le malo brezbožne literature na policah knjigarn. Vendar se to spreminja od kraja in od ene pokrajine do druge. Ako duhovnik s prižnice govori proti razporokam, splavom ali brezbožni vzgoji, ga ponekod zapro ali kaznujejo, drugod pa ostane to neopazeno. Kar je „zločin“ v Sloveniji, ni zločin v Srbiji ali Bosni... V nekaterih vaseh so razmere kar „idilične“, kjer zahajajo „komunisti“ v cerkev kakor vsi drugi vaščani.“

Spomenica jugoslovanskih škofov

Nato navaja vsebino spomenice jugoslovanskega episkopata o ureditvi razmerja med vlado in Cerkvijo, ki so jo izročili Titu in nadaljuje:

„V Jugoslaviji ni verskega tiska. Pred vojno je v Jugoslaviji izhajalo redno nad 150 listov in revij letno, sedaj pa izhajata v vsej državi samo dva drobna mesečnika. Mnoge tiskarne, last verskih organizacij, so bile zaplenjene. Škofje terjajo sedaj, da jim vlada vrne vsaj eno tiskarno za tisk verskih knjig in listov. Na Hrvaškem tiskarne pogosto odklanjajo naročila za natis verske literature. Drugod je položaj nekoliko boljši. V zagrebških cerkvah so predajali molitvenike, ki so bili tiskani v Beogradu, v Sloveniji izhaja nova izdaja Sv. pisma.

Oblasti dosedaj še niso ničesar odgovorile na memorandum episkopata. Toda opaziti je, da vodilni ljudje v komunistični stranki čutijo, da je treba nekaj storiti, da se pripravijo temelji za „modus vivendi“ med Cerkvijo in državo.

Nikakor pa ni izgledov, da bi vlada sprejela vsaj najmanjše zahteve epi-

Zagreb,
drugo največje
mesto
v Jugoslaviji

skopata. V bližnji bodočnosti se to ne bo zgodilo. Toda katoličani v Jugoslaviji bi pozdravili sleherno zboljšanje, pa naj bi bilo to še tako drobn. Na Hrvaškem so izšli nekateri ukrepi, nikakor ne posebno obsežni ali važni, ki skušajo priti blizu vsaj najpotrebnejšim zahtevam Cerkve. Tako je izšla uredba, ki dovoljuje verski pouk ne samo v farnih cerkvah, ampak tudi v zgradbah in prostorih, ki pripadajo župniji. Starši so namreč zlasti v zimi le težko pošiljali otroke v oddaljene župne cerkve. Uredba tudi pravi, da se smejo nekatera opravila službe božje opravljati tudi na pokopališčih, kar dosedaj ni bilo dovoljeno.

Presenetljivi primeri

Človek naleti toč ali tam na presenetljive primere verske strpnosti. Tako so dovolili pokop kardinala Stepinca v zagrebški stolnici in grob je sedaj postal pravo romarsko središče. „Hic jacet sacerdos magnus“, pravi napis nad grobom, na posebni blazini je tudi posmrtna kardinalova maska. Grob je vedno poln rož in sveče goré neprestano. Ko sem bil tam, je nad trideset žena in mož klečalo ob grobu; molili so in pri tem jokali. Res do srca ginjivo.

Nekdo v katedrali mi je rekel: „Ko je bil živ, 'jim' ni bil nevaren, postaja nevaren sedaj.“ Kult kardinalovega mučeništva se hitro širi po Hrvaški. Med cvetjem na grobu je mnogo zapiskov in izjav: „Zahvala za uslišanje“ in tudi prošnje, da naj kardinal „prosi za trpeči hrvaški narod“.

Nikdo ne more zanikati, da nacionalistično čustvovanje na Hrvaškem narašča. Ljudje po kavarnah in po vozilih kar odkrito govore v tem smislu. Vsekakor je še vedno najtežji problem Jugoslavije, kako premostiti prepad

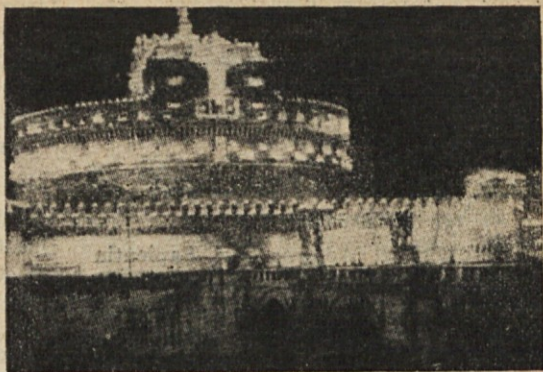
med Hrvati in Srbi. Če se je komunizem ustalil v Jugoslaviji, potem je to v veliki meri posledica problema, ki je med vojno terjal nad milijon smrtnih žrtev. Nesreča je tudi, da so zlasti pravoslavni krogi katoliško Cerkev na Hrvaškem vezali na razmah strasti hrvaškega nacionalizma. Vsak uspeh naporov, ki skušajo Cerkev rešiti teh vezi nacionalizma, krepi tiste, ki razvijajo mrzlo vojno proti Cerkvi v Jugoslaviji.

Režim ima mnogo težav v notranji in zunanji politiki in Cerkev gotovo ne želi večati teh težav. Nenadni izbruhi nezadovoljstva ali upornišstva bi danes Cerkvi gotovo bolj škodili kot pa koristili.

Protiverska gonja nima več toliko zagona in izkazalo se je, kako je ideologija marksizma-leninizma šibka in plehka. Ko sem o tem govoril z nekim duhovnikom, mi je izjavil, da je optimist, ker je prepričan, da je najhujše že mimo. Dodal je, da veri nikakor ni več najbolj nevaren komunistični ateizem, ampak postaja mnogo bolj nevaren materializem, ki vdira v Jugoslavijo z zapada. Kajti ta prinaša nove oblike lova za neomejenim uživanjem. Jugoslavija se je že zelo vključila v zapadni svet — ker je to bila iz gospodarskih razlogov za njo edina rešitev; pri tem se je dežela odpirala še drugim vplivom zapada in posledice so že zelo jasne: ljudje začenjajo živeti tako, kakor to opažajo v zahodnih filmih, čitajo revije in liste iz zahodnih držav, opazujejo turiste in obiskovalce iz Združenih držav in iz drugih evropskih držav z visokim življenjskim standardom. In ljudje z zapada se sicer proglašajo za pripadnike kristjanstva, toda njih življenje in obnašanje nikakor ni potrdilo njihovih izjav.

Ruda Jurčec

Glas iz Rima

ŽETEV PRIČAKUJE DELAVCEV

Obstojajo različne redovniške skupnosti in družine, ki s svojo raznolikostjo in aktivnostjo morejo zadovoljiti tudi sodobnega mladega človeka. Toda obstajajo zapreke za redovniške poklice v duhu tega sveta, ki je nasproten verskemu in tudi redovniškemu življenju. Truditi se moramo, da se premagajo ovire tega sveta in stopijo v službo Boga, ki čutijo v sebi ta poklic. Potreba duhovniških poklicev je zelo velika, ker se vedno odpirajo nova področja Gospodove žetve. (Papež Janez XXIII. v govoru udeležencem I. mednarodnega kongresa redovniških poklicev 16, 12. 1961.)

BITI MORAMO MISIJONARJI,

apostoli in priče živega krščanstva

Vedno in povsod moramo dati prednost nadnaravnemu življenju, to je v zvezi z Bogom, molitvijo in žrtvami. Jezus nam je to pokazal v očenašu. Premišljajmo o tem in delajmo tako. Veliki uspehi in razvoj krščanstva imajo svoje temelje v edinosti. To ne pomeni uniformiranosti in enotnosti, ampak raznolikost in množenstvenost, vsi pa imajo pred seboj isti cilj na poti k Bogu in širjenju Njegovega kraljestva. Širjenje božjega kraljestva, misijonsko

in apostolsko delo pa mora biti tesno povezano z apostolatom cerkvene hierarhije, ker le tako se more pričevati resnično živo krščanstvo. To pričakujejo od laikov njihovi škofje in Cerkev. (Sv. oče Janez XXIII. v govoru voditeljem italijanske Katoliške akcije 10. 12. 61.)

KATOLIČANI V JAVNEM ŽIVLJENJU

Tudi v javnem življenju se morajo katoličani zavedati dolžnosti do svoje vere, zato morajo biti nositelji ideje bratstva in ljubezni v družbi, s svojim delom in prizadevanji morajo prispevati k tvarnemu, socialnemu in kulturnemu napredku dežele, posebej pa morajo biti pričevalci žive vere v Boga in Njegove ljubezni do človeštva. (Sv. oče Janez XXIII. v pismu škofu Berlier, Niamey, Nigerija, ob priliki praznika neodvisnosti te države, 18, 12, 1961.)

NAUK CERKVE O ZAKONU

moramo bolj poznati

Cerkev ne brani in ne ščiti interesov kast, ali skupin, ampak izpolnjuje voljo božjo, od katere je odvisen tudi tvarni napredek človeškega rodu. Radi tega je potrebno, da ljudje bolj spoznajo krščanski nauk o zakonu. Zato se morajo uporabljati vsa sodobna propagandna in tehnična sredstva, kot to že

delajo nasprotniki nerazvezljivosti zakonske zveze. Ljudstvo mora spoznati, da je največja dobrina socialnega življenja stalnost, nerazvezljivost zakona. (Sv. oče Janez XXIII. v nagovoru članom cerkvenega sodišča.)

VERA, EDINOST IN SVOBODA **za vse otroke božje**

V okrožnici Aeterna Dei Sapientia katero je poslal sv. oče Janez XXIII. svetu 11. XI. 1961 za obletnico papeža Leona I. Velikega, ki je rešil Rim pred včlorom Hunov, se papež najprej spominja sadov velikega dela tega svetega papeža, potem pa kliče svet, da se vrne k virom prave vere, k edinosti vse kristjane, ker le tako moreta na svetu zavladati resnična svoboda in red, po katerem hrepeni človeštvo.

RADIO IN TELEVIZIJA

morata biti v službi krščanske vzgoje

Razveseljivo je, da se radio in televizija uporabljata za vzgojo in pouk. Tako so deležni duhovnega in kulturnega napredka dostikrat tudi tisti, ki nimajo drugače prostega časa ali sredstev. Vendar se pri tem ne sme pozabiti, da morajo tudi pri tem načinu vzgoje in izobrazbe biti na prvem mestu duhovne dobrine in cilji nadnaravnega življenja. Tudi ta vzgoja mora biti krščanska. Zato se moramo vsi truditi. (Sv. oče Janez XXIII. v govoru zastopnikom I. mednarodnega kongresa radia in televizije za vzgojo.)

BOLNIKI MOREJO POMAGATI **mnogim dušam**

Bolezen ima tudi nadnaravno vrednost. Trpljenje v življenju očiščuje naše duše in si odpiramo vrata za vstop v večnost. Trpljenje se pa mora darovati tudi za druge duše, za tiste, ki so potrebne naše pomoči, kakor tudi za po-

trebe Cerkve. (Sv. oče Janez XXIII. v poslanici bolnikom Luxemburga 7. decembra 1961.)

DOBER TISK MORE POMAGATI **mnogo k edinosti med katoličani**

Z dobrim tiskom se pomaga apostolskemu delu Katoliške akcije, se širi med ljudstvom socialni nauk Cerkve, se brani temelju krščanske civilizacije, predvsem si pa mora prizadevati za edinost med katoličani. (Sv. oče Janez XXIII. v pismu škofu svoje rojstne škofije ob osemdesetletnici tednika „L'eco di Bergamo“, 25. 11. 1961.)

VSE IN NIČ

Ko je dne 2. 12. 1961 sv. oče Janez XXIII. končal duhovne vaje, se je v posebnem govoru zahvalil voditelju duhovnih vaj, potem pa govoril o pomenu duhovništva. Duhovnik se odpove popolnoma skrbi za samega sebe, zaupa in je zvest vedno milosti božji ter se z brezmejno vnemo izroči svojemu apostolskemu delu. To je pot, ki vodi v hišo Gospodovo.

PAPEŽ JE ODGOVOREN **za zveličanje vernikov**

Apostol Peter in vsi njegovi nasledniki so dobili naročilo od Kristusa, da morajo voditi duše človeštva k Bogu v večnost. Velika je ta naloga, zato je Jezus obljubil Petru, da bo prosil zanj pri Očetu, da bo zmožel nositi bremena tega velikega poslanstva. Kot papež moli in prosi za vse vernike širom sveta, prav tako je potrebno, da verniki molijo za Njega, da bo svojo veliko čredo vernikov pripeljal k Bogu. (Sv. oče Janez XXIII. v govoru bogoslovcev rimskega kolegija Propaganda Fide, 25. 11. 1961.)

Mladinska anketa

RECEPTI ZA TELO:

- Zakaj oddih, počitek, prosti čas? Zato, da se zabavaš?
- Da, tudi zato, a ne zgolj zato. Počitek ni isto kot lenuharjenje (sladko brezdelje!), ampak pomeni pametno uporabo prostega časa, za o bodi tudi med oddihom vedno s čim zaposlen, vedno kaj delaj.
- Nesmisel! — Nesmisel, če hočeš; pa vendar resnica.
- Bog nas ni postavil na zemljo, da bi se na njej zabavali, ampak da bi spolnili svojo dolžnost in si tako zaslužili večno plačilo.
- Odkar sta grešila Adam in Eva, je Bog človeštvo obsodil na delo. Kar je bilo prej zaposlitev, je po grehu postalo kazen.
- A človek ne more

K N J I G A !

Predno preidemo na naslednje poglavje „Ankete“, naj v dveh vrstah odgovorim Vam, spoštovani gospod, ki ste tako umestno pripomnili pred nekaj tedni v krogu bralcev Duhovnega življenja, da Vam je „Mladinska anketa“ všeč, da pa se Vam zdi podpis „Priatelj slovenske mladine“ nekoliko nadut.

Veseli me, da Vam zaglavje ugaja, še bolj pa, da sva glede podpisa povsem enega mnenja. Lastiti si prijateljstvo kogar koli brez obojestranskega pristanka je nevarna stvar in utegne imeti prav nasprotno posledice od zaželenih. Škoda le, da tiskarski škrat ni najinega mnenja in me krščuje mesec za mesecem, kljub opominom in protestom. Zdaj ko sva že dva, ki podobno misliva, bo morda odnehal.

KAJ MISLI NAŠA MLADINA O KNJIGI?

Človek bi mislil, da se bodo pod tem poglavjem razpisali vsi anketarji ter da bo zmanjkalo prostora za zanimiva in nasprotujoča si mnenja. Pa na žalost ni tako. Sodite sami.

Katera knjiga je naredila v zadnjih letih najgloblji vtis in zakaj?

Pod svobodnim soncem; Podrti križ; „Juan Cristobal“; „El delfin verde“; „Don Quijote“; Janez z visokega; Opustošena brajda; Mirna pota; „Máximo Gorki: Los Artamonov“... vsaka ima le po en glas. Vsega skupaj devet del.

Le eden se je spomnil in omenil poleg naslova tudi avtorja. In ostali? Se jim avtor ne zdi važen, ali pa se ga ne spomnijo?

Človek se nehote vpraša, če so to res knjige, ki so zapustile na vprašane najmočnejši vtis, ali pa so mar edine, katerih naslovov so se spomnili? Eden pristavlja: „...spominjam se jih dosti več, a ne vem naslova...“ Dva nista napisala nobene knjige; „Berem bolj malo literature“ pojasnjuje prvi, medtem ko drugi na vprašanje le molči.

Kakšne vrste čtivo ti najbolj ugaja?

Po revnem odgovoru na prvo vprašanje, ima to drugo bolj malo pomena, vendar pogledjmo vseeno, kakšen je odziv:

Na prvem mestu so romani in povesti „vojaške“ in „fantastične“ vsebine s štirimi glasovi vsak. Slede „psihološke“ zgodbe s tremi glasovi, „pustolovščine“ in „vojaške prigodbe“ si delijo predzadnje mesto vsaka z dvema glasovoma, medtem ko je „policijska povest“ na zadnjem mestu z enim samim glasom.

Če primerjamo te odgovore z onimi na prvo vprašanje, bomo videli, da se ne ujemajo, iz česar bi človek sklepal, da so nadebučni fantiči odgovorili ne, kaj jim ugaja, temveč, kaj bi jim ugajalo, če bi sploh kaj brali.

Pa ne delajmo prenapetih zaključkov. Poglemo še odgovore na naslednja vprašanja.

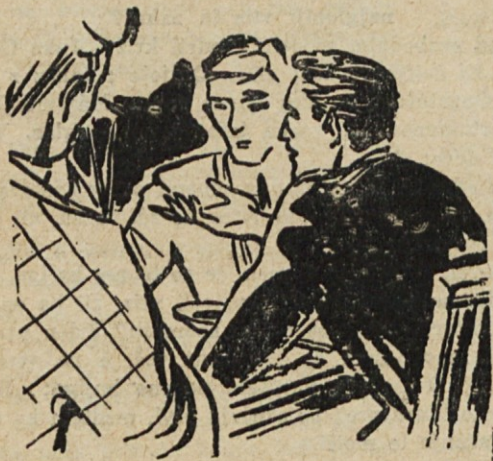
V katerem jeziku najraje bereš?

V slovenskem, trdi 44% vprašancev.

V španskem, izjavlja 28%.

V slovenskem in španskem, išče srednjo pot ostalih 28%.

Eden dodaja poleg slovenščine in španščine še francoščino, medtem ko dodaja drugi, ki pravi, da bere najraje slovensko tole: „Druge jezike razumem, a v njih ne čutim...“ Tretji, iz zadnje skupine pa pripominja: „...morda sem bolj vajen španščine — vendar raje berem slovensko.“

vedno delati. Zato mu je Bog podelil dve stvari: spanje, v katerem se spočije telo, in oddih, v katerem se sprosti duh.

- Oddih! S tujko pravimo temu tudi rekreacija. 'Recreate' bi se reklo po naše zno-va usvarjati. Obnoviti moči za nadaljnje delo.
- Ravnati moraš tako, da se boš ločil od oddiha s spočitim telesom in svežo glavo.
- Če redno delaš v tovarni ali delavnici nikar ne pusti ob strani umskih iger: šah, dama, in druge. Če pa delaš v pisarni ali študiraš, ti bodo bolj koristile razne telesne igre: telovadne vaje, številne igre z žogo, nogomet, tenis in sploh zabava na prostem.
- Sobne igre: karte, šah, damo in druge pusti raje za deževne dni.
- Počitka ne zlorablaj. Od njega se moraš vrniti k delu spočit, ne pa bolj utrujen kot pred oddihom.
- Res je zabava, počitek nekoliko samo sebi cilj, toda nikar ne pretiravaj „kult tele-sa.“

Izbiraš čtivo po snovi, avtorju, založbi, ali bereš vse,
kar ti pride pod roko?

10 NASVETOV ZA GOSPODINJO:

Odgovor je čudovito enoten: „Po snovi in avtorju.“
Nihče se ne ozira na založbo, prav tako pa tudi noče
nihče priznati, da bere vse, kar mu pade pod roko.
Bog daj, da bi bilo to zadnje — vedno res.

Bereš, ker te zanima, ali ker moraš?

„Iz obeh razlogov,“ pravi eden; „da si dopolnim
šolsko izobrazbo,“ meni drugi; dva pravita, da iz zani-
manja, večina pa na to vprašanje ne odgovori.

Kaj misliš o verskih predpisih glede branja,
o indeksu?

„Indeks je mlademu, nedozorelemu človeku večkrat
vir prave poti,“ je zapisal eden in edini... Ostali pu-
stijo ob vprašanju prazen prostor ali priznajo, da o
stvari nimajo pojma. „...indiksa ne poznam...“;
„...nisem na tekočem o tej stvari...“ sta tipična
odgovora.

Zaključek

Vzgojitelji, starši, anketa o knjigi je le deloma
slika mladine, bolj kakor to, je naša radiografija.

Dela očitno ne manjka!

Zbral — žarko

^v NAŠ OTROK POSTAJA TRMAST...

„Kako se je spremenil ta naš otrok. Prej tako
ubogljiv in prijazen, postaja sedaj čisto drugačen. Rad
je ubogal, če sem mu kaj ukazala, a sedaj, ko postaja
večji, saj gre v tretje leto in že pričinja malo razu-
mevati, je pa vsak dan slabši. Po kosilu se brani iti
spat. Užaljen je za vsako stvar. Včasih se spomni in
mi prične odpirati in zapirati hladilnik in ne pomaga
ne lepa ne grda beseda. Ali pa hoče pregledati vse
knjige v knjižni polici, jih polovico vzame ven in seveda
potem še pospraviti noče. Tudi z igračami je tako. Vse
razvleče in povsod ležijo. Ko pa jih je treba pospraviti,
je strašno utrujen. Včasih me kar gleda in se poskusi
smejati, če se bom morebiti tudi jaz in mu prizanesla.
Da bi ubogal, mu še na misel ne pride. Dokler ne pa-
deta ena ali dve po zadnji plati.“

Mislím, da smo podobne primere doživele že vse

mamice. Po drugem letu se v otroku prične vzbujati volja. Do sedaj je šla otrokova razvojna pot bolj mirno, ali pa smo jo morda bolj razumeli. Vsakemu se zdi razumljivo, da je otrok siten in da joka, kadar mu rastejo zobčki. Ko pa prične uveljavljati svojo voljo, bi pa radi, da bi upošteval vedno le našo. Zato je zelo važno, kako vzgajamo v tej dobi. Otroku moramo razložiti, zakaj naj dela tako in ne drugače. Večkrat mu pomagajmo, da se bo sam odločil tako, kakor bi mi želeli. Da ne bo imel prilike kazati svoje trme, skušajmo to prej preprečiti. Če vidimo, da, recimo, ni čas za igranje, obrnimo njegovo pozornost pravočasno drugam. Povejmo mu, kaj naj dela; drugič pa mu pomagajmo pri igri.

Dve stvari sta zelo nevarni v tej dobi: da otroku vedno pustimo, da dela, kakor sam hoče, ali, da ga silimo, da upošteva le našo voljo. Oboje je pogubno. Če pustimo, da otrok dela vedno po svoji volji, bo iz njega postal tiran, v nesrečo sebi, svojim staršem in vsej skupnosti. Če pa ga bomo le silili k poslušnosti, se lahko zgodi, da vzgojimo otroka, ki bo brez lastne volje, ali pa naredimo iz njega potuhnjenca. Zelo dobro vpliva pohvala, mu rečemo, vidiš, kako lepo je, če pridno ubogaš. Mama te je zelo vesela in angelček varuh je zapisal v zlato knjigo, da si lepo ubogal. Na lep način in s potrpljenjem se da veliko doseči.

Vzrok otroške trme in neposlušnosti so včasih tudi razne lastnosti, ki se počasi pojavljajo: lenoba, sladkosnednost, radovednost, pri punčkah tudi zelo rada nečimrnost. Tudi so nekateri otroci zaprti in nedozvetni za vsako besedo in za vsak vpliv od zunaj. V takih primerih se ne sme popuščati in če ne gre drugače, je treba tudi kaznovati. Tu moramo paziti, da ne kaznujemo v jezi. — Kar se tako rado zgodi. — Če kaznujemo z jezo, otrok zelo dobro čuti in kazen mu bolj škodi, kakor pa koristi. Ako pa kaznujemo resno, mirno, otrok čuti, da je zaslužil kazen in bo drugič že pazil. Čut za pravičnost ima otrok zelo razvit.

Ako hočemo, da bo otrok imel lep značaj, da bo mokoč osebnost z lepimi in plemenitimi lastnostmi, moramo vzgajati, da bo otrok mogel videti v svojih starših zares ideal in imeti v njih prvi in najlepši zgled.

MLADA SLOVENSKA MATI

že pojemajoči luči stare žarnice. Stara žarnica požge več toka kot nova za ravno toliko vatov.

7. Ena glavnih prednosti električne kuhinje je ta, da se na njej jed redkeje prismoji kot pri ostalih kuhinjah.

8. V urejenih in idealnih razmerah naj se za kurjavo potroši približno 4% vseh dohodkov.

9. Vsake vrste peči, kuhalniki in ognjišča boljše gore in se dalj časa ohranijo, če jih redno čistimo. Vsaj enkrat na leto jih je treba temeljito očistiti in pregledati, po potrebi pa večkrat.

10. Pozimi je za v hišo najboljša temperatura, če niha med 15 in 20 stopinj nad ničlo.

Socialno in gospodarsko stanje se je od Leona XIII. do Janeza XXIII. zelo spremenilo. Zato papež Janez XXIII. v prvem delu okrožnice „Mater et Magistra“ najprej opozori na velike socialne spremembe, potem pa kratko iz navodil svojih prednikov povzema najvažnejša načela, ki so še danes veljavna.

Od Leona XIII. do Janeza XXIII.

Ko je velika množica delavcev v Rimu proslavljala sedemdesetletnico okrožnice papeža Leona XIII. „Rerum novarum“ o delavskem vprašanju, je sedanji papež Janez XXIII. napovedal, da bo v spomin na ta dogodek izdal novo socialno okrožnico. Napoved je tudi v nekatoliških krogih zbudila veliko pozornost. Posebno težko so jo pričakovali delavci. Ko je okrožnica izšla, so pisali o njej tudi socialistični listi. Skoraj vsi resni in trezni ljudje so jo navdušeno sprejeli. Izrekli so ji priznanje in občudovanje. Le nekaj časnikarjev ji je hotelo podtakniti političen in polemičen namen.

CERKEV SE ZANIMA ZA LJUDI

Vse tri okrožnice o delavskem vprašanju („Rerum novarum“ Leona XIII., „Quadragesimo Anno“ Pija XI. in „Mati in učiteljica“ Janeza XXIII.) nam dokazujejo izredno zanimanje Cerkev za socialno vprašanje, pa tudi njeno skrb in ljubezen, ki jo ima Cerkev do delavcev in do vseh, ki največ trpe zaradi neurejenih socialnih razmer. Vse te tri socialne okrožnice so važne tudi zato, ker iz njih spoznamo socialne razmere, v katerih je živela človeška družba tedaj, ko so bile izdane in kako se je Cerkev prizadevala, da bi svoj socialni nauk tem razmeram

prilagodila, ga spopolnila in vsem, ki so živeli v bedi, zagotovila življenje, ki je človeku primerno.

DOBA LEONA XIII.

Tedaj, ko je papež Leon XIII. izdal svojo okrožnico, je v gospodarstvu vladal liberalizem, ki je učil, da je glavni namen gospodarstva, čim več proizvajati, izdelati in pridelati. Zato je dovoljena in tudi potrebna neizprosna gospodarska tekma. Ta tekma je bila najvišji pravec, ki je urejal razmerje med delavci in med gospodarji, oziroma voditelji gospodarskih podjetij. Kapital si je s posebnimi zakoni o trgovanju zavaroval svoje pravice in koristi. Država tedaj še ni imela pravice posegati na gospodarska področja. Delavski sindikati so bili prepovedani. Vse je moralo služiti iskanju in zagotovitvi čim večjega dobljčka.

Gospodarski liberalizem s svojo neomejeno tekmo je bil za delavstvo zelo trd in krut. Delavci so dobivali tako nizke plače, da so trpeli pomanjkanje. Njihovo zdravje pri težkem in napor nem delu ni bilo zavarovano. Delati so morali tudi žene in otroci — večkrat v zelo slabih nečloveških razmerah. Delavcem je stalno grozila brezposelnost. V življenju delavskih družin ni bilo reda. Delavci so morali živeti v

razmerah, ki niso bile primerne za človeka. Ta beda, ki je pa delavci niso bili sami krivi, je delavce silila v obup, k upor in k prevratnim gibanjem.

V takih razmerah je papež Leon XIII. leta 1891 dvignil svoj glas. S svojo okrožnico je obsodil vsako brezsrčno, krivično izkoriščanje in izžemanje delavcev. V njej je tudi opozoril na pravice delavcev. Te pravice so: primerna plača, zadostno imetje in dostojno, urejeno družinsko življenje. Vsi bogati, zelo premožni ljudje so dolžni pomagati tistim, ki so v bedi. Država je dolžna varovati čast in dostojanstvo človeške osebe in skrbeti, da bo pravičnost urejevala delovne pogoje. Na koncu okrožnice papež Leon XIII. poudarja, da imajo delavci pravico, da se organizirajo v svobodnih delavskih organizacijah.

Nauk te okrožnice je bil za tedanje čase popolnoma nov, prevraten. Voditelji katolíčani bi preprečili mnogo nesreč, ki so prišle pozneje na človeštvo, če bi takoj sprejeli navodila papeža Leona XIII. in jih začeli dosledno izvajati. Tako so pa prepustili socializmu prednost, da so branili delavske koristi.

OD LEONA XIII. DO PIJA XI.

V dobi od okrožnice „Rerum novarum“ papeža Leona XIII. leta 1891 do okrožnice „Quadragesimo Anno“ Pija XI. leta 1931 so se razmere delavstva zelo spremenile. Delavci so si po hudem boju priborili pravico združevanja. Organizirali so se v mogočnih sindikalnih organizacijah. Razmere delavcev so se zlasti v industrijskih državah znatno izboljšale. Država je dobila pravico posegati tudi na socialna in gospodarska področja.

Pij XI. je v svoji okrožnici natan-

čno razložil nauk o zasebni lastnini, o pravični ureditvi plač in katoliško stališče do vsakega, tudi do zmernega socializma. Pravica do zasebne lastnine je utemeljena v človeški naravi. Dobitek velikih podjetij ne pripada samo lastnikom, ampak tudi upraviteljem in delavcem. Bogastvo, ki se je preveč nakopičilo v rokah nekaterih ljudi, mora služiti družbi. Pij XI. s tem vsaj deloma priznava upravičenost podržavljenja. Plačilne pogodbe ne smejo žaliti socialne pravičnosti in ljubezni. Končno papež v tej okrožnici obsodi vse oblike socializma in prepoveduje katoličanom sodelovanje tudi z zmernim socializmom.

Petdesetletnice okrožnice papeža Leona XIII. se je 1. junija 1941 — med druga svetovno vojno — spomnil tudi veliki papež in ljubitelj delavcev, Pij XII. V svojem govoru po radiu je poudaril, da ima Cerkev pravico posegati tudi na socialno in gospodarsko področje ter dal važne načelne smernice o rabi tvarnih dobrin, o delu in družini.

VAŽNI DOGODKI PRED OKROŽNICO JANEZA XXIII.

Od tedaj je minilo 20 let. V tem času so se odigrali na znanstvenem polju važni dogodki. Papež Janez XXIII. prišteva v svoji okrožnici med te dogodke: odkritje atomske sile, sintetične proizvode, avtomatizacijo v industriji in podjetjih, modernizacijo poljedelstva, odpravo razdalje s hitrejšimi prometnimi sredstvi, po radiu in televiziji, začetek osvajanja prostora med planeti.

Na socialnem polju: razvoj socialnega zavarovanja, večji vpliv in večje sodelovanje sindikatov pri gospodarstvu, dvig življenjske ravni, zmanjšanje razlik med razredi, vedno večja

razlika med proizvodi industrije in pridelki poljedelstva, med bogatimi in revnimi deželami.

Na političnem polju: Vedno večje zanimanje vseh državljanov za javno življenje in vedno večja pripravljenost ljudskih množic sodelovati pri njem, vedno večje poseganje državnih oblasti na gospodarsko in socialno področje, propad kolonialnih režimov in nastajanje novih neodvisnih držav v Aziji in Afriki; vedno večja povezanost držav med seboj in vedno večje število mednarodnih organizacij in ustanov. Tako je papež opozoril na vse važne dogodke iz življenja in vrvenja današnjega modernega sveta.

SLOG PAPEŽA JANEZA XXIII.

Okrožnica vsakega papeža nam odkriva njegovo osebnost, njegove značilne lastnosti in njegov način izražanja, njegov slog. Tudi papež Janez XXIII. nam govori v svoji okrožnici „Mači in učiteljica“ na svoj način, ki je zelo značilen zanj. Njegov slog je iskren, pristrčen, družinski, očetovski. Ožarjata ga dobrota in ljubezen. Ko rešuje važna vprašanja, jih ne razlaga na dolgo in široko, ampak daje vedno važna navodila za življenje. To moremo spoznati zlasti iz tistih delov njegove okrožnice, v katerih govori o poljedelskem vprašanju, o malih podjetjih in o manj razvitih deželah. Papež hoče doseči, da bi verniki socialni nauk Cerkve ne samo poznali, ampak ga predvsem širili in po njem živeli.

Celo tisti, ki so se od Cerkve oddaljili ali ji nasprotujejo, priznavajo, da se papež v okrožnici varuje vsake polemike. Noče, da bi ga ljudje napačno razumeli. Zadnji papeži so v dobro premišljenih daljših razpravah obsodili zmote liberalizma, socializma, komunizma in še druge nazore, ki so se že

preživeli in pozabili (nemški narodni socializem, fašizem). Papež teh obsodb ne ponavlja, ker imajo še vedno polno veljavo, pač pa se v prvem delu okrožnice le nanje sklicuje.

Papež Janez XXIII. odločno obsoja vsako poniževanje dostojanstva človeške osebe; obsoja materialističnega, posvetnega duha, ki priganja ljudi, da se trudijo le za tvarno blagostanje in telesne užitke; obsoja tudi vse tiste zmotne nazore, ki upoštevajo samo omejene, časne vidike človeškega življenja, prezirajo in odklanjajo pa duhovne, nadnaravne, večne dobrine. Kapitalizem, socializem in marksizem so nazori, ki priznavajo, širijo in utrjujejo materializem. V bogatih deželah, kjer še socialni nauk Cerkve ni prišel do svoje prave veljave, pojmujejo ljudje prav takó ozkosrčno in materialistično življenje, kakor komunisti. Nevarnost materializma je torej mnogo večja, kakor se nam zdi.

Okrožnica je dolga. Vendar vsa razodeva iskreno, izredno skrb svetega očeta, da bi Cerkev v modernem svetu prišla do vpliva in do svoje prave veljave. Kristjani se danes kaj radi umikajo in zapirajo sami vase. Bojé se tistih, ki niso kristjani. Mislijo, da bodo izgubili svojo čast in se omadeževali, če bodo z njimi v ožjem stiku. Današnjim kristjanom se toži po tisti prisni krščanski dobi, ko je bila vsa družba vsaj na zunaj, na videz popolnoma krščanska.

NOVA DOBA

Toda ta doba se ne bo več vrnila. V današnji družbi srečujemo ljudi različnih nazorov in ver. Pri delu so večkrat med seboj pomešani katoličani, protestanti, ki žive ali ne žive po veri, brezverci, deisti, judje in pogani.

Kristjani, ki se danes bojé drugorvercev, si sami zapirajo vrata v svet in si jemljejo možnost, delati med svetom. Vsak dan se moramo prilagajati, da se bomo v družinskem življenju, pri svojem poklicnem delu in razvedrilu znali prilagoditi nekristjanom in nasprotnikom naše vere.

Sedanji papež Janez XXIII. noče kristjanov, ki bi se umikali. Na koncu okrožnice namreč piše, da je današnja naloga Cerkve, da poduhovi in pokristjani moderno civilizacijo. Če hočemo to nalogo izvršiti, pa ne smemo stati samo pred vrati, ampak moramo biti sredi moderne sveta.

Na drugem mestu svoje okrožnice opozarja, da katoličani ne smejo nikoli v verskih in нравnih načelih popuščati, ampak morajo biti vedno pripravljeni s pravim krščanskim duhom in razumevanjem sodelovati z nekatoličani pri vseh stvareh, ki so samo po sebi dobre, ali morejo vsaj roditi kaj dobrega.

Ta navodila papeža Janeza XXIII.

so zelo važna za vse katoličane, zlasti za tiste, ki hočejo danes v družbi uspešno apostolsko delati. Katoličani se morajo zavedati svoje naloge in vloge, ki ju imajo v današnjem modernem svetu. Vpliv nanj bodo pridobili, če bodo tako živeli, kakor jih Kristus po Cerkvi učil.

Priredil Gregor Mali

SMEŠNO, TODA RESNIČNO!

Leta 1936 so v Sovjetski zvezi uvedli „Zgodovino SSSR“ tudi v osnovnih šolah. Ravnatelj šole je neko jutro prejel sledečo brzojavko: Takoj zalepite sliko bivšega sovjetskega maršala Tuhačevskega in vse besedilo o njem. Učencem pojasnite: Tuhačevski je bil na žalost maršal in celo učbene knjige ga slavé kot nadarjenega polkovnika rdeče armade. Toda pozneje se je točno dokazalo, da je bil škodljivec, izdajalec, vohun in sovražnik naroda. Zato je bil po ukazu sovjetske vlade ustreljen kot stekel pes. Opomnite učence, naj odslej ne govore več o njem ko maršalu, temveč naj ga nazivajo le s sramotnim priimkom „sovražnik naroda“ in „smrdeči pes“.

Komaj so zalepili Tuhačevskega, že je prišel ukaz: zalepite maršala Blücherja in ustreljenega maršala Egorova ter bivšega člana politbiroja Kossiora.

Učiteljica je prišla v veliko zadrego. Učenci pa so se hitro privadili novim ukazom. Lepljenje in prečrtavanje bivših pravljicnih junakov jim je bilo v zabavo. Komaj so čakali nove žrtve. Ko so morali le predolgo čakati, se je v začetku nove zgodovinske ure opogumil devetletni Ivanček in vprašal: „Učiteljica, ali ni spet tam v Moskvi kako novi pes zasmrdel?“

Quo vadis?

61.

Hilon, Vinicij in Kroton so zdaj predvidno lezli za Ligijo in njenimi, dokler niso prišli prav do Tibere. Tam sta Ligija in Ursus izginila v hišo, v kateri sta bili dve prodajalnici. Kroton in Vinicij sta se začela pripravljati, da vdereta za njima. Hilona je popadel strah, začel je rotiti Vinicija pri vseh bogovih, naj odneha, Vinicij pa ga je samo divje pogledal, potem sta se s Krotonom pripravila in izginila v temno vežo. Hilon je skočil za bližnji vogal ter gledal, kaj bo.

62.

Vinicij in borilec sta prekoračila dolgo vežo, prišla čez dvorišče na nov hodnik, nato pa na vrt, kjer je raslo nekaj cipres in mirt in kjer je stala majhna hiša. Vinicij je premišljal, kako bosta odnesla Ligijo odtod, tedaj pa je zagledal Ursusa, ki je zapazil neznana tujca ter stopil k njima, rekoč:

„Kaj iščeta tukaj?“

„Tebe,“ je dejal Vinicij ter potiho, pa ostro zapovedal Krotonu: „Ubij ga!“

Kroton je planil nanj ko tiger, zavihtel bodalo ter ga pograbil s svojimi jeklenimi rokami.

63.

Vinicij ni maral čakati tega nečloveškega boja. Odprl je vrata ter stopil v temen prostor, ki ga je razsvetljeval

samo ogenj z ognjišča. Lesk ognja je padal naravnost na lice Ligiji. Poleg nje je sedel ob ognju še starec, ki je njo in Ursusa spremljal s pokopališča v mesto.

64.

Še preden se je Ligija zavedela, kaj je, je Vinicij planil k njej, jo pograbil čez pas, jo vzdignil v naročje ter stekel k vratom. Starec mu je hotel zastaviti pot, a ga je zlahka odrinil. Pri tem mu je oglavnica padla na rame in Ligija je spoznala njegov obraz. Kri ji je zledenela v žilah, skušala se je braniti, toda bržkone bi se bila že onesvestila, da ni zagledala strašnega prizora, ko je Vinicij stopil z njo na vrt.

65.

Tam je stal Ursus ter držal na rokah velikanskega človeka z zlomljenim tilnikom in navzdol visečo glavo, iz katere mu je tekla kri. Ko je zagledal Vinicija, je Krotona še enkrat udaril s pestjo po glavi, nato pa planil nad Vinicija.

66.

„Smrt!“ je šinilo mlademu plemiču po glavi. Kakor v sanjah je slišal Ligijin vzklík:

„Ne ubijaj!“

Nato se mu je zazdelo, ko da mu je strela udarila v roke, s katerimi je objemal dekle, potem se mu je že zvrtilo v glavi in stemnilo pred očmi...

67.

Hilon je skrit za voglom dolgo čakal. Prepričan je bil, da se mora stvar zanj dobro izteči. Toda čas se je vlekel in začelo ga je skrbeti. Nenadno pa se je iz veže počasi pokazala Ursusova glava, se previdno ozrla naokoli, potem pa je stopil čez prag Ursus, noseč na rokah Krotonovo truplo ter zdirjal z njim proti reki. Hilonu so se naježili vsi lasje.

„Po meni je, če me zagleda!“

Začel je prositi pomoči vse bogove, kar jih je poznal, celo Kristusa. Potem jo je pa ucvrl, kar so ga nesle noge.

68.

Za denar, ki mu ga je bil dal Vinicij, se je nekje najedel in se skopal,

potem se je zavlekel domov in zaspal ko ubit.

Ko set je zbudil, je zagledal pred sabo sužnjico, ki si jo je bil kupil. Klicala ga je in tresla. Za njo je na pragu zapazil — Ursusa. Pomel si je oči, da bi bolje videl, potem so mu začeli laziti mravljinci po hrbtu. Šklepetaje z zobmi je dejal:

„Jaz... ne poznam... tega drugega... človeka. Ni me... doma.“

Toda Ursus ni hotel dolgo čakati. Sklonil se je v sobo, rekoč:

„Hilon, Hilonides!“

„Mir s tabo, mir s tabo, o najboljši izmed kristjanov, toda jaz te ne poznam!“

„Hilon, Hilonides,“ je ponovil Ursus, „tvoj gospodar Vinicij te kliče, da pride k njemu!“

69.

Vinicija je prebudila huda bolečina. Zavest se mu je vračala le počasi in kakor v megli je pred seboj razložil tri ljudi: Ursusa, onega starca in tretjega, ki mu je bil tuj in ki mu je tipal levico, da ga je grozno bolelo.

„Ubijte me rajši!“ je zaškrtal, a oni se niso menili za njegove besede. Ursus je z zaskrbljenim obrazom držal v rokah bele poveze. Slišal je, kako so rekli, da rana ni smrtna, potem so ga obvezali, toda od bolečin se je pri tem onesvestil.

70.

Ko se je Vinicij po obvezovanju prebudil, je zagledal nad sabo Ligijo. Stala je tesno ob postelji ter držala skledo z vodo, zdravnik Glauk pa, ki ga je Ursus mislil ubiti, mu je močil glavo z vodo. Vinicij ni verjel očem in je zašepetal:

„Ligija!“

Dekletu so zadrhtele roke, pogledale ga je z žalostimi očmi, zardelo v svoji temni, borni obleki ter dejalo potihno:

„Mir s teboj! Naj ti Bog vrne zdravje!“

Viniciju se je zdelo, ko da se sklanja k njemu boginja. Ni pustila, da bi ga ubili, njene besede so polne ljubezni. Kaj je to morda tista čudovita vera, ki je njen nauk poslušal sinoči?

71.

Zdaj so se začeli zbirati v sobi vsi kristjani, kar jih je bilo na tem kraju. Posvetovali so se med seboj, potem je stopil k postelji starec in dejal:

„Vinicij, hotel si nam storiti hudo in odvesti Ligijo. Bog tega ni dopustil. Nam Bog naroča ljubiti sovražnike. Zato smo te rešili in ti obvezali rane. Zdaj moramo zaradi tega zapustiti hišo, kjer smo imeli zavetje. Prosimo te, ne preganjaj več nas in Ligije. Pošlji po svoje služabnike, naj te odneso domov.“

Vinicij je prebledel, ko je videl, da se bo spet moral ločiti od Ligije. Zbral je vse moči, se vzel na postelji in spregovoril:

„Slišal sem vaš nauk in vaša dobra dela so me prepričala, da ste pošteni ljudje. Pustite me tu in ostanite. Nikomur se ne bo okrnil las. Nihče ne bo zvedel, kaj se je zgodilo, samo privedite mi Grka Hilona.“

72.

Ligija, ki se ji je Vinicij smilil, je kristjane potolažila in poslali so Ursusa po Hilona. Ursus ga je privedel malo zlepa, malo zgrda, zakaj Grk se je bal. Ko so Hilona spustili v sobo, je zdiral k postelji in se v strahu začel stiskati k Viniciju. Ta mu je rekel:

„Zapomni si, kaj ti bom zdaj povedal! Kroton me je tu hotel ubiti in oropati. Ubil sem ga, ti ljudje pa so me obvezali. Nesi to sporočilo v mojo hišo in sporoči, da sem davi odpotoval k Petroniju v Benevent. Razumeš? Daj mi sem svetilko!“

73.

Hilon, ki se mu je bil strah pred Ursusom, kristjani in Vinicijem že dobro polegel, je stopil po svetilko. Oglavnica mu je zdrknila z glave in luč mu je posvetila naravnost v lice. Zdravnik Glauk, ki ga je zdaj pogledal, je nenadno planil k njemu, vzdihnil roko in s strašnim glasom vprašal:

„Kefas, ali me ne poznaš?“

Hilon je proseče vzdignil svetilko, potem jo je treščil od sebe, se zvil v klopčič in začel tarnati:

„Saj nisem jaz... To nisem jaz... Milost!“

Glauk se je obrnil k vernikom, ki so vprav večerjali, ter dejal:

„To je oni človek, ki me je prodal roparjem ter ugonobil mene in mojo družino!“

Glaukova zgodba je bila znana vsem rimskim kristjanom. Vsi so poznali poprejšnje življenje Hilona — Kefasa, tudi Ursus. Ko je ta zdaj zaslišal njegovo ime, je kakor blisk planil k Hilonu, ga pograbil za rame, ga pripognil nazaj in zavpil:

„Ta me je nagovarjal, naj ubijem Glauka!“

„Milost! Milost!“ je vpil Hilon in se zvijal v Ursusovih rokah. Obrnil se je k Viniciju, toda pri njem ni našel usmiljenja. Pod prijemom strašnih Ursusovih rok so mu začele pokati kosti in glas mu je bolj in bolj slabel, ko je prosil:

„Usmiljenje... Usmiljenje. Zaradi vašega Boga! Kristjan sem... Ne umorite me!“

Zdaj je stopil k Ursusu apostol Peter, nagnil svojo belo glavo, položil Ursusu roko na ramo, potem pa spregovoril:

„Odrešenik nam je dejal, če se j pregrešil brat zoper tebe, kaznuj ga; če se pa kesa dejanja, odpusti mu!“

Vse je bilo tiho. Čez čas je Glauk, ki si je pokrival obraz, odtrgal roke od njega in rekel:

„Kefas, naj ti Bog odpusti krivico, kakor ti jo odpuščam jaz.“

Ursus je takoj izpustil Hilonu, ki se je zvijal po tleh kakor preplašena zver ter se oziral, od kod ga bo za dela smrt. Peter pa mu je dejal samo:

„Pojdi v miru!“

Hilon je pograbil pismo, ki mu ga je dal Vinicij ter zdiral iz hiše. Toda noge so mu odpovedale in mu docela otrpnile, ko je pred sabo zagledal Ursusa. Zgrudil se je pred njim na tla in začel jadikovati in prositi milosti. Ursus pa mu je rekel:

„Ne boj se! Apostol mi je zopovedal, naj te spremim do doma.“

„Kaj praviš? je dejal Hilon, ki ni verjel lastnim ušesom. „Torej me ne boš ubil?“

„Ne,“ je odgovoril Ursus, ga najprej poprosil odpuščanja, potem ga vzdignil ko peresce, ga postavil na noge in odpeljal po temnem hodniku na cesto. Hilon se je skozi bal, dokler ni sta prišla na svetlo in se je Ursus poslovil. Hilon ni mogel in ni mogel razumeti, kaj se godi in se je vso pot spraševal samo:

„Zakaj me niso umorili?“

Vinicij, ki mu je bilo kakor vsem poganom usmiljenje neznano, ni mogel razumeti, kako da niso ubili Hilon in njega. Občudoval je kristjane zaradi tega, malo jih je pa tudi zaničeval kot slabiče. S svojega ležišča je videl, kako so se vsem zjasnili obrazi in kako je apostol stopil h Glauku, mu položil roko na glavo in rekel:

„Kristus je zmagal v tebi!“

Videl je še, kako je Ligija pritiskala ustnice na roko tistega človeka, ki je bil videti kakor suženj, in zdelo se mu je, da je vse narobe. Ko se je vrnil še Ursus in povedal, kako je Hilon prosil odpusčanja, se je Viniciju zmešalo.

Ko mu je Ligija znova podala hladilne pijače, jo je prijel za roko rekoč:

„Torej si tudi ti meni odpustila?“

„Sem, ker sem kristjanka. Mi ne smemo v srcu nositi jeze.“

„Ligija,“ je dejal zdaj Vinicij, „naj bo tvoj Bog kakršen koli, spoštujem ga samo zaradi tega, ker je tvoj.“

„Ona pa mu je odvrnila:

„Ljubil ga boš iz srca, ko ga boš spoznal!“

Zaprl je trepalnice, ker ga je spet prevzela slabost. Popadla ga je vročina in začel je blesti. Zdelo se mu je, da je pri daritvi v zapuščenem templju, kjer je Ligija duhovnica. Videl jo je vrh visokega stolpa s plunko v rokah in vso ožarjeno s svetlobo, podobno duhovnici, ki prepeva na čast mesecu. Trudoma je stopal po strmih stopnicah, da bi jo ugrabil. Za njim je lezel Hilon in ga rotil, naj ne dela tega, ker se „On“ lahko maščuje zaradi tega nad njim. Ko je prišel skoraj vrh stolpa, se je pred Ligijo prikazal apostol z belo brado in dejal:

„Ne iztezaj roke po njej, zakaj moja je!“

Pri teh besedah jo je odpeljal in Vinicij je zastoj segal po njej.

Ko se je spet zavedel, je videl, da vsi kristjani sede okoli ognja, zakaj noč je bila hladna. Na sredi je sedel Peter, pri njegovih nogah pa Ligija, Glauk, Ursus in drugi. Apostol jim je spet govoril o Kristusu in o tem, kako so ga vojaki tisto veliko noč prijeli. Govoril je, kako je potegnil meč, da bi Učenika branil, in kako mu je ta velel, naj ga vtakne v nožnico. Pri tem se ni mogel ubraniti solz. Pritisnil je roke na oči in prenehal. Vinicij je zdaj spet omedlel.

Ljubljanska škofijska — sedaj nadškofijska — stolnica, ki je posvečena sv. Miklavžu, in v kateri je ob zvestem sodelovanju številnih duhovnikov trideset nadpastirjev oznanjalo božji nauk, ima slavno zgodovino

Zgodovina ljubljanske stolnice

Od prvotne ljubljanske stolnice ni skoraj nič ohranjenega, kajti sedanja cerkvena stavba je bila sezidana na mestu starejše šele v začetku 18. stoletja. Pač pa je ohranjeno o stari cerkvi sv. Miklavža dosti risb, načrtov, listin in spisav, tako da je njeno zgodovino precej zanesljivo rekonstruirati.

Cerkev sv. Miklavža

Da bi stala na mestu sedanje stolnice kakšna cerkev že v rimski dobi ali v zgodnjem srednjem veku, skoraj ni verjetno, dasi so oboje včasih trdili. Pač pa je stala tam že romanska cerkev, nastala med l. 1087, ko se je začelo širiti češčenje svetega Miklavža po srednji in zapadni Evropi, in l. 1262, ko jo imamo prvič omenjeno v listini, ki pripoveduje, da je šempeterski župnik po papeževem naročilu poravnal v cerkvi sv. Miklavža v Ljubljani neka nesoglasja med tedanjima freisinškim in lavantinskim škofom. Verjetno so sezidali to cerkev kmalu po l. 1150. Takrat je bil sv. Miklavž podružnica šempeterske fare „izven obzidja“. Cerkev bi lahko postavili ribiči in čolnarji ali pa meščani, kajti sveti Miklavž je bil zavetnik enih kot drugih. Ta cerkev je bila z oltarji obrnjena k vzhodu in je bila s štirimi pari slopov in z dvema paroma polslopov razdeljena v tri ladje. Srednja ladja je bila širša in višja kot stranski, vse ladje so imele raven strop; na vzhodnem koncu vsake ladje je bila

polkrožna apsida. Največ svetlobe je prihajalo v cerkev iz oken v srednji ladji, ki so bila nad strehama stranskih ladij, a okna sta imeli tudi ti stranski ladij, seveda mnogo niže.

Proti sodobnim težnjam, da so stare, izven mestnega obzidja stoječe fare „prenašali“ za mestno obzidje, je ljubljanski šempeter svojo župnijsko vlogo ohranil, toda ljubljanski meščani so si vendar želeli večjo, pomembnejšo cerkev sv. Miklavža. Kmalu že se je vršila v njej redna služba božja, dobila je svojega kaplana, od l. 1322 pa so bili skoraj vedno pri cerkvi naseljeni generalni vikarji oglejske patriarhije. Že v 14. stoletju je obstajala pri šenklaški cerkvi tudi cerkvena šola. Vse to in seveda tudi razvoj stavbinskega sloga je imelo za posledico, da je ambicioznim ljubljanskim meščanom postala romanska stavba preskromna in so jo tedaj povečali in predružačili. Ob zidanju sedanje cerkve so našli napis, da se je to zgodilo l. 1367. Umetnostni zgodovinar Janez Veider imenuje to prezidavo „meščansko“. Na mesto srednje apside je dobila cerkev dolg gotski presbiterij, zaključen s tremi stranicami osmerokotnika. Ta presbiterij je bil precej visok in so ga podpirali od zunaj oporniki. Dobil je tudi visoka gotska okna, ki so delala presbiterij mnogo svetlejši, kot so bile z malimi okni opremljene ladje. Odstranili so takrat tudi apsidno leve, severne stranske ladje, ker so tam napravili stopnišče v mestni arhiv, ki

se je nahajal nad novo zgrajeno zakristijo.

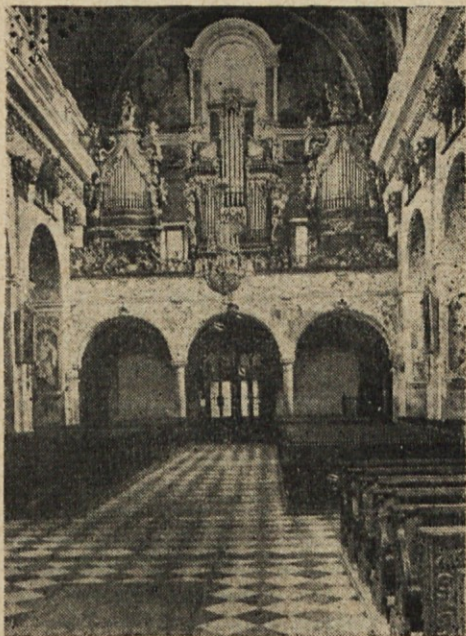
Drugače so ladje ostale stare, krite z ravnimi, pač lesenimi stropi. Ohranjeni so viri, da je bil novi presbiterij poslikan, morda tudi vsaj deli ladij. Poleg presbiterija je najvažnejši člen te velike prezidave zvonik, ki je stal pri vходу v glavno ladjo. V ta zvonik so obesili l. 1404 ogromen zvon; takrat je moral biti zvonik torej že dogotovljen. Zvonik je bil v bistvu tak, kot ga poznamo iz kasnejših slik: spodaj je bila s treh strani s šilastimi vhodi dostopna lopa, nad to lopo je bil zvonik najprej štirikoten, višje gori pa osmerokoten. Na zapadni, vhodni strani osmerokotnega podaljška je bil nekoliko izpod strehe nekakšen pomol, verjetno opazovalnica po mestu, če se ni kaj pripetilo, ogenj, ponočni nemir in podobno. Zvonikova streha je obstojala iz ostrošilaste osmerokotne piramide, vendar so se osmere stolpove stene še nadaljevale nad vznožje strehe kot trikotniška čela, tkzv. vimpergi, med katerimi so bile kamenite spake za odvajanje deževnice; vimpergi sami pa so bili okrašeni s kamenitimi rožami. Zvonik je bil visok 51.80 m in je bil takrat, v srednjeveški in še poznejši Ljubljani nekak njen simbol, kot postavim zvonik sv. Štefana na Dunaju.

Stolnica ljubljanske škofije

Taka cerkev je lahko že dobro služila pičenskemu Martinu kot predhodniku ljubljanskih škofov. Za samostojno škofijsko cerkev je bila pa potrebna spet prezidava. Papež Pij II. je imenoval pravkar opisano cerkev vendar še skromno, pri čemer je gotovo mislil na njene neobokane ladje. Cesar Friderik, ki mu zgodovina rada očita neokretnost in druge vladarske slabosti, je bil za zidavo in olepšanje cerkva kar dovze-

ten, zlasti za tako cerkev, ki je po njegovi volji postala stolnica. Prav tako je bila za tovrstna dela vneta njegova žena, cesarica Eleonora, rojena portugalska kraljična. Kakor že pri nekaterih drugih avstrijskih stavbah, je Friderik pri svoji najpomembnejši ustanovi, pri ljubljanski stolnici, sam določal, katera in kakšna dela naj se opravijo.

Poglavitno stavbarsko delo je bilo torej v ladji. Nekdaj ravni romanski stropi so se poznogotsko obokali z zveznatimi svodi in sta se zunanji steni stranskih ladij precej dvignili, da sta postali ladji višji, vendar ne toliko visoki kot je bila srednja ladja. Ladje torej niso tvorile prave dvoranske cerkve, ampak višinsko stopnjevano cer-

Nad vhomom ljubljanske stolnice je mogočen kor

kev, ki ji pravijo Nemei Staffelkirche. Zdaj tudi ni imela več vsaka ladja svoje strehe, ampak je bila nova streha enotna za vse tri ladje. S tem je tudi odpadla svetloba iz oken v steni srednje ladje. Bolj iz lepotnih kot pa iz praktičnih nagibov sta dobili steni stranskih ladij opornike in namesto nekdanjih malih romanskih večja in širša gotska okna. Kot posebnost bi omenili, da je bila v svodu srednje ladje odprtina za dviganje kipa Zveličarja na praznik Vnebohoda pod streho. Tam, kjer je v sedanjih cerkvah pevski kor, je bila dožidana precej obširna empora, nekaka zgornja cerkev čez dva para slopov. Na njej so bili trije oltarji. Ta empora je bila škofu dostopna naravnost iz škofove palače po hodniku, ki je vodil skozi stolp. Emporo so iz neznanih vzrokov imenovali baziliko. Stare romanske slope v ladji so seveda primerno gotizirali. Ker je cerkev postala zdaj stolnica, so ji po tedanjih pravilih morali sezidati še posebno kapelo sv. Rešnjega Telesa, ki je bilo dotlej shranjeno v posebnem gotskem kamenitem tabernaklju na severni strani velikega oltarja.

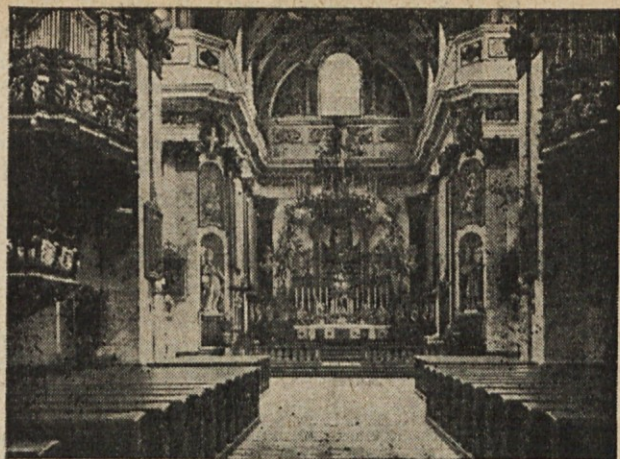
Z emporo je bila precej uničena tudi velika freska poslednje sodbe na notranji steni pročelja, nastala pač po meščanski prezidavi cerkve l. 1367, in enako simbolične slike kot spremljevalke Poslednje sodbe; čudež v Kani Galilejski s priprošnjico Marijo, Sedmero del usmiljenja in Osem blagrov, ki so v našem gotskem slikarstvu zelo redke, če ne edinstvene. Toda menda prav na sliki Poslednje sodbe je bila upodobljena cerkev, pač v pokrajinskem ozadju. Ko so ostalo slikarstvo uničili, so to cerkvico pustili in je ali že prej bila ali tedaj nastala vera, da je to prvotna rimska ali zgodnjerednjeveška podoba cerkve sv. Miklavža, vera, ki se je ohrani-

nila še v baročno dobo. Na zunanjščini na desni strani ladje blizu zvonika, naslikali tedaj veliko fresko sv. Krštifa, da ne bi nepreviden umrl, kdo jo tisti dan vidi.

Notranjščina stolnice

V tem času fridericijanske prezidave in opreme je dobil šenklašč poleg omenjenih še več novih oltarjev. Tako je dobil takrat tudi oltar Žalostne Matere božje, ki je stal pred presbiterijem, v njem je stal kip ŽMB, tkzv. Pietá, ki je še ohranjen in stoji na s steklom zakriti niši na zunanjščini sedanje cerkve. Ne bomo naštevali vseh oltarjev, omeniti moramo pa velikega, ker je bila velika umetnina. Po tehtnem prepričanju zgodovinarja Veiderja ga je naročil sam cesar Friderik pri tedaj najslavnejšem kiparju in slikarju v avstrijskih alpskih deželah, Mihaelu Pacherju. Posvečen je bil oltar sv. Miklavžu, sv. Krštifu in sv. Martinu. Visok je bil 6,25 m. Oltar je bil lesen in deloma pozlačen. Nastavek je bil skoraj kvadratičen, nad kvadratom je bila nekakšna piramida s celotno podobo Kristusa. V sredi oltarja so bili kipi Boga Očeta, Boga Sina in MB, katero sta kronala. Na krilih so bili naslikani Oznanjenje, Kristusovo rojstvo, sv. Trije kralji in Marijina smrt. Na predeli so bili oprsni svetniki, katerim je bil oltar posvečen. Na oltarju so bili še kipi MB, sv. Petra in Pavla, ter sv. Mohorja in Fortunata. Oltar je bil zelo podoben oltarju istega Pacherja v St. Wolfgangu. Ljubljanski kapitelj je dal l. 1494 izdelati po skupini Marijinega kronanja svoj slavnostni pečatnik, ki je še ohranjen.

V teku let je dobila cerkev več prizidanih kapel in še novih ali prestavljenih oltarjev. Glavni dobrotnik za nova dela, med njimi slikarska, je bil meščan Janez Urh Haas v 1. polovici 16. stoletja.

Dela škofa Hrena

Največ je pa po fridericijski prezidavi in preopremi napravil škof Tomaž Hren. Slikarji Mihael Rothmayer, Abraham Peterberg in drugi so delali po njegovem naročilu v stolnici in seveda so s časom postala potrebna tudi popravila na stavbi. Njegov najvažnejši umetnik pri delih v ljubljanski stolnici je bil pa slikar Krištof Weissmann iz Beljaka, ki je poslikal skoraj ves obok in stene s freskami. Poleg fresk je pa deloma prej, deloma prav pod Hrenom dobila cerkev mnogo oljnatih slik; avtor ene še pred Hrenom je bil slaven Benečan Tintoretto, čigar je tudi slika sv. Miklavža v Novem mestu.

Hrenov naslednik škof Scarlichi je bil umetnostno še bolj naslonjen na jug, na Italijo. V tem smislu je hotel imeti tudi popravila v stolnici, pri čemer se je naslanjal na tridentinske reformne dekrete, katerih so se oprijemali tudi Scarlichijevi nasledniki. Poudariti moramo, da se z manjšimi popravili in dodatki ni dala stara, še v severnjaškem stilu postavljena cerkev dobro baročno

preurediti. Prestavili so sicer najprej oltar ŽMB izpred presbiterija, nato so zaključne tri stranice presbiterija odstranili in zaključili svetišče z ravno prečno steno. Odstranili so tudi slaven Pacherjev oltar in ga nadomestili s precej večjim, ki ga je izdelal ljubljanski župan in obenem rezbar Ludvik Schönleben v 2. polovici 17. stoletja. Za ta oltar je napravil Benečan Liberi sliko sv. Miklavža v spremstvu sv. Mohorja in Fortunata. Tedaj je nastal tudi osmerokotni stolpiček nad streho presbiterija, ki ga je naročila in plačala vdova Weissova.

Sedanja stolnica

A vedno bolj so napredni Ljubljanci želeli novo, baročno cerkev. Najbolj so jim pri tem pomagali izmišljeni izgovori, da je stara cerkev trhla in da grozi nevarnost, da se bo enkrat sama porušila. L. 1701 so le počeli s podiranjem stare cerkve in so potem sezidali sedanjo stolnico po načrtih slavnega italijanskega arhitekta Andreja Pozza. To cerkev vsaj naši starejši emigranti še dobro poznajo.

MARIJAN MAROLT

V zadnjem ednu preteklega leta je svetovno časopisje prineslo novico, da je bivši predsednik ZDA H. Hoover objavil svoje spomine, v katerih pravi med drugim, da so ZDA leta 1921 pomagale lajšati lakočo ruskemu ljudstvu, v katerega ga je pahnila komunistična oblast. Komentarji pravijo, da so tako ZDA pomagale komunizmu, da je premagal to krizo in ostal na oblasti. Nekaj podobnega se ponavlja skozi 40 let, Berite!

Komunizem v Rusiji

Kot priznava Lenin, komunistična revolucija in prevzem oblasti v Rusiji v začetku novembra 1917 ni posledica nekih borb ali moči ter sile komunizma, ampak samo uspeh taktike in izraba pismenega stanja v deželi.

Gotovo je, da pred prihodom komunizma družbene razmere v Rusiji niso bile najboljše urejene. Vendar to ni bil prvi vzrok nezadovoljstva ruskega ljudstva. Ljudstvo je bilo predvsem že utrujeno vojne z Nemčijo in si je želelo njenega konca, ker so bile čete v stalnem umiku. Car Nikolaj, kot pravijo zgodovinarji, je imel dobro voljo voditi vojno do konca in tudi ni bil neustopen za potrebne družbene reforme. Okolje in sveovalci, ki so ga obdajali, posebej še svetovalci carice, niso bili najboljši. Zato je bil položaj napačno prikazan in podvzeti napačni ukrepi. Odtod tudi odpoved carja prestolu. Ni ga nasledil sin prestolonaslednik, ampak eden izmed sorodnikov. Ta korak je pomenil konec dinastije, zmešnjavo in prihod socialističnega voditelja Kerenskega na oblast, ki je pripravil s svojo politiko hote ali ne hote prihod komunizma na oblast.

V teh časih je Lenin živel v Švici. Nemci so si tudi želeli mir in konec

vojne na ruski fronti. Notranja zmešnjava se jim je zdela primerna, da uporabijo Lenina za svoje načrte. Ta je pristal na nemške ponudbe in pogoje, izdal koristi Rusije, prejel denar in se dal v zaplombiranem vagonu prepeljati v Rusijo, da je tam z drznostjo in sposobnostjo, ki mu je bila lastna, s nemškim denarjem ter pomočjo sopotnikov in koristnih budal izvedel udar in se polastil oblasti.

Utrjevanje komunistične oblasti

Večje težave kot z revolucijo so imeli komunisti z utrjevanjem oblasti. Začela se je državljanska vojna, med protikomunisti, belimi in rdečimi, komunisti. S pomočjo nasilja in terorja, s pomočjo v orožju in denarju od zunaj so komunisti premagali svoje nasprotnike. Veliko svobodoljubnih Rusov in protikomunističnih borcev se je umaknilo iz dežele ter so se razkropili po vsem svetu. V precejšnjem številu so to bili intelektualci. To je prva protikomunistična politična emigracija v zgodovini, a se še do danes ni mogla vrniti v svobodno domovino.

Utrjevanje komunistične oblasti je stalo mnogo človeških žrtev, o kateri pa statistike molčijo. Vojna doba ru-

skega komunizma je bila izredno kruta, ker se je komunizem pokazal v pravi luči, v vsej brutalnosti in divjaštvu. Toda z uničenjem odpora in nasprotnikov komunizem ni ostal brez težav. Nastale so gospodarske težave in lakota ter notranje borbe med komunisti samimi, ki niso prišle javno do izraza, dokler je živel Lenin. Po Leninovi smrti se je pa pričela odprta borba med Stalinom in Trockijem za nasledstvo. Zmagal je Stalin in Trocki je moral v izgnanstvo. Roka Stalina ga je sledila in preganjala tudi v izganstvu, dokler ni bil zahrbtno ubit v Mehiki.

Kot zmagovalec nad Trockijem je Stalin začel dobo poostrene diktature in krvavo čiščenje svojih nasprotnikov. V to dobo spadajo procesi, v katerih so bili obsojeni na smrt komunistične veličine kot Radek, Ježov in maršal Tuhačevski. V aplikaciji svojega pojmovanja komunizma je bil Stalin zelo strog in dosleden. Izginiti je boral vsak, kdor je drugače mislil. Bil je stranka, država in narod.

Sprememba taktike

Ostrina Stalinovega nasilja je nekoliko popustila med drugo svetovno vojno, ko je moralo rusko ljudstvo prenašati velike žrtve in težke poraze ter je komunizem potreboval njegovo pomoč in vztrajnost.

S svojo politično zvezo s Hitlerjem in razkosanjem Poljske je Stalin in s njim komunizem pripravil človeštvu drugo svetovno vojno. Vendar je izšel iz nje kot zmagovalec s pomočjo zapadnega demokratičnega sveta.

Komunizem so napadli Nemci, ki so mu pred 23 leti pomagali na oblast. Proti Nemcem so komunizem podpirali in branili zapadni demokratični zavezniki druge svetovne vojne s hrano, drugo fronto, orožjem, mu pomagali do zmage in priznali enakopravnost.

Po drugi svetovni vojni je Stalin komunistično nasilje nekoliko civiliziral, omilil izpade in brutalnosti. Bil je pa še vedno absoluten gospodar v deželi.

Po Stalinovi smrti se je ponovno začela borba za nasledstvo. V začetku je ostala diktatura v rokah Stalinove skupine, vendar je pozneje zmagal Hruščov, uvedel krvavo čistko, obsodil na smrt Stalinovega privrženca Beria in nekaj drugih, ponižal mnogo prejšnjih veličin in se polastil oblasti.

Pod diktaturo Hruščova hoče imeti komunizem več stikov z ostalim svetom ter se mu predstaviti kot civiliziran in kulturn sistem, ki ima veliko prednosti pred svobodnimi in demokratičnimi družbenimi sistemi. Fanatično veruje v mesijansko poslanstvo komunizma, njegovo silo in moč. Zato je

*Voditelji
svetovnega
komunizma
leta 1949
v sredi
Stalin,
ob njem
pa stoji
Hruščev*

napovedal tekmovanje z zapadnim in svobodnim svetom na gospodarskem in znanstvenem področju.

Začetno obdobje napovedanega tekmovanja z zapadnim in svobodnim svetom je bilo naklonjeno Hruščovu. S pomočjo ruskih, nemških in drugih znanstvenikov ter dobro organizirano špijonažo je prehitel Združene države v raziskovanju vsemirja.

Z reformami komunističnega gospodarskega reda Hruščov upa v prihod. 20 letih dohiteti in prehiteti svobodni svet na gospodarskem in socialnem področju. Potem se bo začelo pravo obdobje po komunizmu napovedanega raja na zemlji. Ker bo ta tako nekaj velikega, se bo komunizem širil po celem svetu in ga bodo sprejeli vsi narodi brez nasilja in vojne. Komunizem je po Hruščovu družbeni sistem ali red bodočnosti in upanje človeštva.

Noče pa Hruščov videti niti sence svojega prednika Stalina. Dal ga je ponižati in razkrinkati njegova zločinska dejanja, ki so bila še nekaj let nazaj smatrana kot herojska in človekoljubna in jim je tudi Hruščov prikimal.

Človek v ruskem komunizmu

Ob nastopu revolucije in po zmagi, so komunisti proglasili, da so prišli rešit ruskega človeka suženjstva in brezpravnosti. Napočil naj bi dan svobode, ki je bila ruskemu človeku zanikana skozi stoletja.

Marsikateri človek je morda verjel, toda kmalu se je vse obljubljeno spremenilo v razočaranje. Komunizem ni prinesel rešitve vprašanjem, ki so težila ljudstvo, ampak je izbral rusko ljudstvo kot sredstvo za preskušnjo praktične aplikacije svojega sistema. Obljubljeno človečanstvo se je spremenilo v tiranijo in suženjstvo.

Če je pod carskim režimom ruski mužik užival zelo malo svobode, mu je komunizem še to malo ukradel. Odpravljena je bila zasebna lastnina, kmet in delavec sta postala tlačana komunističnega režima. Odpravljena je bila politična, verska in osebna svoboda. Vero so preganjali in svetišča spreminili v skladišča, muzeje in gledališča. Človek ni imel pravice svobodno potovati iz kraja v kraj, si izbrati ali zamenjati delo in izbrati poklic. Kadar je te določbe prekršil, je moral v kazenska delovna taborišča na prisilno delo.

Radi razvoja prepričanja in svobodoljubnosti je rusko ljudstvo zelo veliko trpelo. Milijoni so umrli v ječah, koncentracijskih taboriščih, na prisilnem delu in od gladu.

Po štiridesetih letih je fizično in grobo nasilje prenehalo, ker je komunizem spremenil taktiko. Cilji komunizma so vedno isti, zato je duševno in kulturno nasilje vedno hujše. S silo hoče preslepiti mlajše generacije, da na svetu ne obstoja nič boljšega kot je komunizem.

Delo v sovjetskem režimu

Ko je še komunizem v opoziciji, se proglasa za zaščitnika delovnih slojev in njihovih pravic. Podpira upravičene zahteve, posebej so mu pa vseč umetno ustvarjene težave, ker se s temi naredi vedno veliko nezadovoljstvo. Enako je bilo tudi v Rusiji pred prihodom na oblast.

Po prevzemu oblasti so komunisti pozabili na obljube, ki so jih preje davjali delavcem. Niso uvedli dikature in oblasti delavcev (proletarijata) ampak nad delavci. Ti so postali sredstvo v rokah komunistične stranke za utrjevanje oblasti. Izgubili so vso svobodo kot osebe in delavci. Železna disciplina

je onemogočila pritožbe in iskanje prave. Kdor se je pregrešil nad disciplino, je bil poslan v kazenska taborišča v Sibirijo, kjer jih je veliko zaradi nečloveških življenjskih pogojev ali lakote umrlo.

Plača ali mezda na mesec ali uro je bila odpravljena. Uvedli so akordno delo. Norme za akordno delo so stalno zviševali. Uvedlo se je stahanovstvo ali uničevanje delovnega človeka. Junaki dela, eden izmed teh je bil tudi Stahanov, ki so gotov dan z izrednimi napori dosegli veliko kvantiteto proizvodnje, so postavili delovne norme za splošnost. Kdor te norme ni dosegel, ni dobil cele že itak skopo odmerjene mezde.

Stavka je bila takoj odpravljena in prepovedana. Še sam poskus je smatran kot upor proti državi. O mezdah in plačah odloča in jih določa državna oblast. Stik z zunanjim svetom je prepovedan. Zato so lahko sestradanemu človeku govorili, da je pod komunističnim režimom delavcu najboljše.

Po drugi svetovni vojni se je stanje nekoliko omililo. V upravljanju podjetij in vodstvu proizvodnje je komunizem dobil že več izkušenj, tehnični napredek svobodnega sveta je dosegel tudi Rusijo in ruskemu delovnemu človeku zelo omilil teko suženjsko delo. Zato so tudi delovni pogoji postali bolj človeški, dohodki nekoliko večji, kljub temu, da so veliko manjši kot v svobodnem svetu in še ne zadostujejo za dostojno življenje. Ne moremo reči, da danes ruski delavec še strada kruha, nima pa še dosti sredstev, ki so potrebne za človeka primerno življenje.

Ne obstoja še vedno svoboda izbire dela in poklica, svoboda združevanja, obrambe pravic, pravica stavke, sodelovanja pri določanju mezd in plač ter sklepanju delovnih dogovorov. Obstoja

še vedno ena, obvezna sindikalna organizacija, ki je le podružnica ali organ komunistične stranke in ima glavno nalogo skrbeti za delovno disciplino.

Ko tujim obiskovalcem kažejo lepo urejena delavska naselja ali delavske družine z avtomobili, ne povedo, da so to redki iz vrst najzvestejših priganjačev stranke in režima, ali pa postavljene za propagando. Nikoli pa ne pokažejo taborišč za prisilno delo niti ne dovolijo tuje obisk delavskih naselij po lastni izbiri.

Gospodarstvo v sovjetskem režimu

Praktično uveljavljuje komunističnih metod v gospodarskem življenju je prineslo že takoj v začetku porazne posledice. Takoj so odpravili privatno lastnino. Komunistična oblast se je dejansko polastila vsega in postala edini gospodar v deželi. Niso pa bili sposobni tehnično in strokovno organizirati svojega gospodarstva. Šlo jim je zelo slabo in so se po štirih letih poskusov zatekli po pomoč h kapitalističnim Združenim državam Sevrne Amerike. Strokovnjaki iz te dežele so strokovno in tehnično organizirali poddržavljena podjetja in izvežbali domače strokovnjake, da je komunistični gospodarski stroj potem začel teči. Iz finančnih težav jih je rešil nemški denar, ki so ga prejeli kot vojno odškodnino ali na drug način.

Ako je pomenila takozvana vojna doba sovjetskega gospodarstva velik polom, je obdobje nove gospodarske politike še zahtevalo veliko človeških žrtev. Ruski kmet in delavec sta stradala sredi širnih žitnih poljan in bila slabo oblečena. Množice so umirale od izčrpanosti pri gradnji velikih tovarniških obratov ali prekopov.

Stalinovi petletni plani bi naj prinesli red v sovjetsko gospodarstvo in ra-

zumno izrabo ter uporabo ogromnih industrijskih obratov. Z železno disciplino se je doseglo izboljšanje kvalitete in zvišanje kvantitete. Vendar je ostala še daleč za evropskim povprečjem. Zaradi stroge kontrole in velikih kazni se je doseglo nekaj uspehov, vendar pa je dejansko stanje sovjetskega gospodarstva do druge svetovne vojne ostala tajnost, ker ni bilo dostopa do nobenih statističnih podatkov.

Druga svetovna vojna, v kateri je režim izbral zelo dobro domovinska čustva ruskega ljudstva in pomoč Združenih držav Severne Amerike v stvarnem in tehničnem pogledu, je ruskemu gospodarstvu dalo novega zamaha. Produkcija se je povsod znatno dvignila, da se je lahko zadostilo potrebam vojne.

Po drugi svetovni vojni se je sovjetsko gospodarstvo zopet dvignilo z vojno odškodnino in stroji, ki so jih naropali v Nemčiji, ker ima v satelitskih državah stalen trg in odjemalce. V nekaterih panogah je lahko konkurirala tudi že z naprednimi deželami svobodnega sveta. To je ruske komuniste napopolnilo z velikim upanjem in nadami, da z neko otroško navdušenostjo računajo, kdaj bo poteklo tistih napovedanih dvajset let, da bodo v gospodarstvu in proizvodnji dosegli in prekosili Združene države Severne Amerike.

Rusko ljudstvo ni nikoli uživalo vseh sadov svojih naporov. Lahko bi boljše živelo kot živi. Toda velik del narodnega dohodka gre za vojne namene, propagando v svobodnem svetu in gospodarsko pomoč novonastajajočim državam v Afriki in Aziji. Rusko ljudstvo mora s svojim delom financirati širjenje komunizma v svobodnih deželah vseh kontinentov in utrjevanje komunistične oblasti povsod tam, kjer pridejo na oblast.

Sovjetski kolonializem

Glavni izvozni produkt ruskih komunistov je rdeča revolucija. Kljub temu, da Hruščev obljublja mirno sožitje ob zatirjanju, da je zmaga komunizma naravnost posledica njegove življenjske sile in družbene pravice, se sovjetski režim ni nikoli odpovedal težnjam in cilju, da zaneti nered in revolucijo povsod, če mu le služi za doseg oblasti.

Ko stare kolonialne velesile dajejo postopoma svobodo in neodvisnost svojim bivšim kolonijam, si sovjetski komunistični režim stalno osvaja nove postojanke in zaslužnjuje nove narode. S svojo politiko je stalno v napadu, obrambe ne pozna. Stalno neti nered in boje na najrazličnejših krajih sveta, vse pod geslom svobode in neodvisnosti. Ko se cilj doseže, se postavi lutkovna vlada, ki ni nič drugega kot podružnica morskove vlade. To nam tudi dokazujejo vsakodnevni dogodki, ko satelitske države slepo izvršujejo ukaze Moskve, pa naj bodo še tako si nasprotujoči ali nesmiselni, kot v primeru degradacije Stalina ali prekinitvi diplomatskih odnošajev z Albanijo.

Vera, svoboda in znanost

V prvih desetletjih je bila vera zelo preganjana. Pripadniki vseh verstev so veliko trpeli, če se niso podvrgli popolnoma službi režima, predvsem pa katoličani. Cerkev je bila pregnana v katarcombe. Pregarjanje ni zaostajalo za tistim v prvih časih krščanstva. Protiverska propaganda se je izživljala v brutalnosti in divjaštvu. Toda vera je nekaj, kar se ne da uničiti z nasiljem niti državno postaviti. To je uvidel tudi komunizem v Rusiji in izbral drugo taktiko. Toleranca vere kot zasebne zadeve pri tistih, ki verujejo, vpreči vodstvo verskih skupnosti ali Cerkve v svoj

politični voz, odvracati mladino od vere, povečati in pospešiti protiversko propagando na zviti način, potem pa bo čas naredil svoje v korist komunizma. Poznejši rodovi bodo postopoma nehali verovati v Boga in večnost ter prevzeli vero komunizma v raj na zemlji.

Kot preganja komunizem vero in vernega človeka, preganja tudi svobodo in svobodoljubnega človeka. Svoboda, svobodni ljudje pomenijo konec komunizma. Komunizem hoče sužnjev in hlapcev, ki so se odpovedali svoji svobodni volji, ter slepo verujejo v njegovo svobodo. Zato ne dovoljuje tudi po 40 letih vladanja narodom Rusije nobene izmed glavnih človekovih svobod. Vsak je svoboden, da dela to, kar mu ukaže komunistična stranka. Druge svobode ni. Tako pojmovanje svobode bi naj prevzeli novi rodovi, ki jih vzgaja komunistični režim.

Za preganjanje in uničevanje vere in svobode se sovjetski komunizem poslužuje znanosti, kateri radi tega dostikrat izmaliči pravi pomen in cilj. Znanstveniki in strokovnjaki naj bi s svojim delom in uspehi v prvi vrsti dokazali, da ni Boga in posmrtnosti. Le radi tega žrtvujejo za znanost tako velike vsote. Kot že rečeno, s pomočjo lastnih znan-

stvenikov, tujih sodelavcev in dobro organizirane špionaže je sovjetskim komunistom uspelo doseči prvenstvo v raziskovanju vsemirja. Ti uspehi naj bi dokazali, kot je rekel Hruščev, da ni Boga, ker ga Gagarin in Titov na svojem poletu okrog zemlje nista srečala. Pri tem pa je komunizem pokazal zopet svojo veliko naivnost in slepoto. Za iskanje Boga ni treba poletov okrog zemlje niti trošiti toliko denarja, ampak če ga hočejo Hruščev in njegovi tovariši najti, naj se vrnejo ponižno k veri svojih prednikov in bodo Boga čutili in z njim živeli na vsakem koraku življenja. Vrnejo naj narodom Rusije vso dosedaj zatirano svobodo, tudi svobodo znanosti, in ta jim bo dokazala, da s svojimi odkritji ne dela nič drugega kot da odkriva veličastvo božje, da je glazbanica božja.

AVGUST HORVAT

APRIL

Splošni molitveni namen: Molimo, da bi bolniki našli moč v krščanski veri in upanju.

Misijski molitveni namen: Molimo za ohranitev in obnovitev svobodnih šol v misijskih deželah.

Molitvena zveza za slovensko domovino: Molimo, da bi Slovenci v domovini in v tujini praznovali velikonočne praznike v duhu vere in krščanskega bratstva.

OD DOMA

LJUBLJANSKA ŠKOFIJA JE POVZDIGNJENA V NADŠKOFIJO

V februarju je prišlo sporočilo, da je sv. oče Janez XXIII. ljubljansko škofijo, ki obhaja letos 500-letnico svojega obstoja, povzdignil v nadškofijo.

S tem odlokom je bilo dano priznanje vrsti škofov in številnim rodovom duhovnikov, ki so se trudili za povzdig življenja v osrednji slovenski škofiji; počeščen je bil ves verni, Rimu neomajno zvesti krščanski slovenski narod.

Ljubljansko škofijo je, kot znano, ustanovil cesar Friderik. Leta 1461 na praznik sv. Nikolaja, patrona škofijske cerkve, je v Gradcu izdal ustanovno listino. Papež Pij II. je ustanovo nove škofije potrdil z apostolskim pismom, izdanim dne 6. septembra 1462 in ji določil njen obseg.

Na njenem škofijskem sedežu je bilo doslej 30 škofov. Prvi je bil Žiga Lamber, trideseti — zadnji škof in sedanji nadškof pa Anton Vovk. Med najpomembnejšimi nadpastirji bodo vso zgodovino zlasti blesteli: Tomaž Hren, Jakob Missia, Anton B. Jeglič, Gregorij Rožman in Anton Vovk.

Za 500-letnico obstoja ljubljanske škofije — sedaj nadškofije — je nadškof Vovk v zadnjem pastirskem pismu proglasil jubilejno leto za ljubljansko nadškofijo. Nadškof upa, da bo jubilejno leto prineslo veliko versko pozitivitev. Med drugim pravi v pastirskem pismu: „Z vsem srcem se spet oklenite vere in življenja po veri. Nič ne povešajmo glavo, nič naj vas ne strašijo težave — 500 let naše škofije nam zgovorno priča, kako z močno vero in trdnim zaupanjem človek vse premore, kako z ljubeznijo v molitvi in nesebični žrtvi za bližnjega in Boga vse doseže. Združimo svoje molitve in žrtve, naj bodo tako obilne in silne, da bodo ogrele vso domovino, vsa srca, tudi mrzla in odtužena.“

IZ LJUBLJANSKE ŠKOFIJE

Misijon v Ljubljani bo od 5. do 15. aprila 1962. V župniji Koseze v Ljubljani pa je bil že od 4. do 11. februarja.

Birma in kanonična vizitacija se bo vršila letos v dekanijah Kamnik, Ribnica in Trebnje.

Z veljavnostjo s 1. januarjem 1962 je bila ustanovljena nova župnija sv.

Štefana v Štepanji vasi. Njej pripadajo vasi: Štepanja vas, Zgornja in Spodnja Hrušica in Bizovik. Župnija je škofijska, začasno je pa bila dana v upravo očetom kapucinom. Župnija šteje zdaj okoli 3000 vernikov. Za župnijskega upravitelja nove župnije je bil imenovan p. Hilarij Felicijan, Ord. Cap.

Umrla sta: dne 3. decembra 1961 v Ljubljani p. Oto Kocjan OFM, star 86 let; dne 5. decembra 1961 v Besnici Janez Bešter, župnik v Dobu, star 87 let. Naj počivata v miru!

Dne 29. novembra 1961 je umrl pri Sv. Antonu v Slov. goricah upokojeni župnik Franc škof, zlatomašnik, star 78 let. Naj počiva v miru!

SVETA GORA PRI GORICI

Ob 30. obletnici smrti gor. nadškofa dr. Fr. B. Sedeja se je dne 27. novembra 1961 zbralo v Marijinem svetišču, kjer počiva njegovo truplo, nad 30 duhovnikov in nekaj laikov k sveti maši zadušnici, ki jo je daroval nadškofov najožji sodelavec goriški apostolski administrator, presvetli gospod msgr. dr. Mihael Toroš, ki je v govoru proslavil spomin rajnega nadškofa in metropolita.

Presvetli je v spominskem govoru predložil navzočim popolno sliko nadškofovega življenja, dela in trpljenja za Boga in za slovensko ljudstvo. Pokojni vladika je stal neomajno na braniku za božje in slovenske vrednote in pravice. Svojemu ljudstvu, za katero je živel in neumorno delal in trpel, je bil oče in pastir. Blagopokojni nadpastir dr. Fr. B. Sedej živi in bo živel vedno med svojim ljudstvom kot eden od največjih likov naše zgodovine na Goriškem. Slava njegovemu spominu!

Pred 250 leti je začel pri nas zidati baročne cerkve Gregor Maček. Med njegovih dela štejem tudi sedanjo župnijsko cerkev na Igu. Ne bi bilo primerno, če se ne bi spomnili tega jubileja z dostojno slovesnostjo.

Dne 19. XI. je prevzvišeni g. škof opravil pontifikalno sv. mašo in imel pridigo. Cerkev se je lepo okrasila s cvetjem in venci za ta praznik. Toda Prevzvišeni je v tistih dneh hudo obolel, zato je poslal svojega namestnika, prošta dr. Fr. Kimovca, da je opravil cerkveno slovesnost ob spremstvu 17 duhovnikov. Škofovo pridigo pa je v nabito polni cerkvi poslušalcem prebral škofijski tajnik Franc Vrhovec. V govoru je g. škof Vovk dejal:

„Na Ig pridem zadnja leta večkrat in priznam, da jako rad. To pa predvsem zaradi Vaše zares lepe in znamenite cerkve, katero farani pod vodstvom svojega dušnega pastirja tako požrtvovalno in z vsem veseljem ohranjate in lepšate. Saj veste, da je bila še pred nekaterimi leti Vaša farna mati, to je župnijska cerkev, nekam revna in so bile zabrisane tudi nekatere stavbarske znamenitosti, ki so za Vašo farno cerkev tako zelo značilne. Hvala Bogu, cerkev je sedaj urejena, vsa prenovljena, in prepričan sem, da bo z Vašo požrtvovalnostjo v bodočnosti še vedno lepša. Ob nekaterih zgodovinskih spominih in vernih mislih, ki nas na ta sveti kraj vežejo, sklenimo, da bomo tudi v bodočnosti to farno cerkev ljubili in v njej s pridom prejemali božje milosti...“

ŠE IZ LJUBLJANSKE ŠKOFIJE

Kanonikat pri stolni cerkvi sv. Nikolaja v Ljubljani „ad baculum“, ki je bil izpraznjen s promocijo msgr. Antona Vovka za rezidencialnega škofa

ljubljsanskega, je sveta stolica podelila škofijskemu kanclerju **Večeslavu Snoju**. Umeščen je bil na prvo adventno nedeljo.

Osebnе spremembe: Martin Tavčar je resigniral župnijo Poljane nad škofjo Loko in bil imenovan za upravitelja župnije Sv. Lenart nad škofjo Loko; **Miroslav Bonča**, župni upravitelj pri Sv. Lenartu nad škofjo Loko, je bil imenovan za upravitelja župnije Poljane nad škofjo Loko; **Rafael Fabiani**, vikar namestnik v Dobrepoljah, za upravitelja istotam; **Janez Križaj**, za upravitelja župnije Stranje in dr. **Mirko Cuderman** za stolnega vikarja in pomočnika ravnateljstvu stolnega kora v Ljubljani.

PRIMORSKE VESTI

KONCERT BOŽIČNIH PESMI

Po zgledu Gorice prireja tudi Trst vsako leto o Božiču koncert božičnih pesmi. Letos so za to izbrali prostorno cerkev sv. Jakoba. Koncert se je vršil v nedeljo, 7. januarja, popoldne. Skupni tržaški pevski zbori so pod vodstvom prof. Humberta Mamola zapeli osem najlepših narodnih in umetnih božičnih pesmi, katerim so številni verniki po- božno sledili.

MAŠA ZA SLOV. ČASNIKARJE

Na praznik sv. Frančiška Saleškega, zavetnika časnikarjev je bila v jezuitski kapeli v Trstu sv. maša za slovenske časnikarje in pisatelje na Tržaškem.

Pridigal je č. g. dr. Stanko Janežič ter poudaril moralno odgovornost časnikarjev in pisateljev v izoblikovanju javnega mnenja.

VZHODNA MAŠA V GORICI

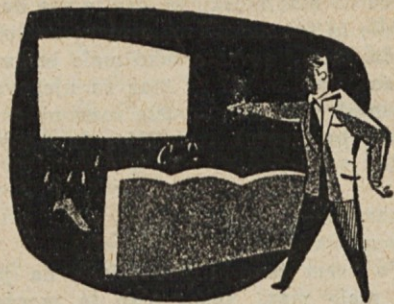
V letošnji molitveni osmini, ki jo vsako leto obnavljamo v goriški stolnici, moramo poudariti predvsem dva dogodka: kulturni večer v dvorani Brezmadežne in pa vzhodno mašo v stolnici. Na kulturnem večeru je imel glavno besedo pater Koren iz ruskega zavoda „Russicum“ v Rimu, ki nam je povedal mnogo lepega in zanimivega o vzhodnih bratih in v debati, ki je sledila pojasnil marsikatero vprašanje. Vzhodno mašo v stolnici je tudi imel pater Koren. Prisostvovalo ji je zelo veliko vernikov oboje narodnosti.

V nedeljo, 11. februarja, pa so imeli mašo v vzhodnem obredu v župni cerkvi v Sv. Križu pri Trstu. Kakor v Gorici, je tudi tu prelepe obredne molitve pel goriški zbor.

PAZNIK NAŠE BESEDE IN PESMI

Na Tržaškem in Goriškem je januar mesec za katoliški tisk. Zato so na sporodu poleg nabirke v ta namen tudi razne kulturne prireditve. V Trstu so imeli Praznik naše besede in pesmi v nedeljo, 28. januarja, v Avditoriju. Prof. Peterlin je s pomočjo lepih barvnih diapozitivov orisal pomen in važnost našega povojnega tiska in žrtve, ki so bile potrebne, da se je naša beseda v zadnjih letih tako uveljavila. Goriški oktet „Planika“ je občuteno ubrano zapel nekaj narodnih, nakar so tržaški pisatelji in pesniki čitali iz svojih del. Za zaključek je nastopil še Slovenski oder z bralno predstavo modernega misterija „Kajnov varuh“.

„Leon Morin duhovnik“

Ali se spomnite tistega tako osporavanega filma „Hiroshima, mon amour“? Dobro. Torej Emmanuele Riva, ki je v njem glavna oseba, je tudi v filmu „Leon Morin, duhovnik“ ena izmed glavnih ženskih vlog.

In Jean-Paul Belmondo, ki igra Leona Morina, ne zaostaja za Emmanuelo. Gotovo ste slišali govoriti o takih filmih kot so: „Brez diha“, „Francozinja in ljubezen“, „Moderato cantabile“, „La viaccia“, „Izobčenec“, „Slovite ljubezni“. Jean-Paul Belmondo nastopa v vseh.

Kaže kot da bi vsi filmski igralci nekako nujno po držnih, včasih opolzkih vlogah, hoteli poskušati svojo srečo tudi v ne manj drznih — in, po mnenju ozkosrčnih, ne manj opolzkih — filmih, kjer predstavljajo in podoživljajo zdaj redovnico zdaj duhovnika...

Toda kakšen je uspeh takega poskušanja?

Za kaj gre?

Film je bil narejen po knjigi Beatriz Beck, ki ima isti naslov. Gre za nemogočo, to se pravi, nedovoljeno ljubezen med duhovnikom in žensko. Oziroma, saj gre za ljubezen samo z ene strani: ženske do duhovnika.

Béatrix Beck priznava, da je zgodba precej avtobiografska: za kaj več ne smemo drezati vanjo! Toda vse-

kakor ima resnično zgodovinsko ozadje. Morda bi smeli reči, da se je ponovila zgodba s puščavnikom in Taiso: on jo je spreobrnil, ona pa se je potem zaljubila vanj, dokler se ni zavedela, da je spreobrnjenje božje delo ne človeško, da se spreobrnemo h Kristusu ne k človeku, čeravno po človeku...

Da je morebiti tudi duhovnik ob tem imel svoje težave, je umljivo, sicer ne nujno, je pa človeško. Kako si nekateri neumno predstavljajo duhovniški poklic! Kot da bi ga imel samo tisti, ki nima smisla za življenje v dvoje in so mu otroci zoperni in morda vrh vsega je še telesno okrnjen. Pa je debro zapisal eden izmed velikih kardinalov tega stoletja: „... duhovnik morda bolj kakor drugi čuti mike do družinskega življenja, a vse to pusti zaradi višjega poklica... S tem pa ni rečeno, da z enim dejanjem volje enkrat za vselej uredi svoje razmerje do družinskega poklica... To bi se reklo: ali čudež milosti ali pa nenormalnost...“

Kako je tedaj smešno, če se nekateri pohujšujejo nad knjigami kakor so Graham Greenova „Moč in slava“ ali celo tako nedolžno kakor Robertsonov „Kardinal“! S tem kažejo, da sami nimajo čisto nič oziroma prav malo krščanskega gledanja na svet, pričenši z dvojnostjo spolov. So preveč puritan-

ski, če ne manihejski, ki jim je vse duša, telo in telesno pa malo manj kot od hudiča. Morda se zato tako malo brigajo zanj, da jim nič ni mar za njegovo popolnost - pa ga prepuste samemu sebi, ali pa preveč mrtvičijo. In oboje je zlo.

Nikar se ne bojte!

Po vsem tem bi kdo mislil, da je film malo manj kakor slab in morda samo za nudistične kino-dvorane...

Če zadosti damo na duhovniško besedo - taki ljudje navadno premalo! -, potem bo mogoče pomirilo dejstvo, da je film nadzoroval p. Lépoutre, ki v Franciji ni ravno med najbolj neznanimi.

In še več: Jean-Pierre Melville, ki je film vodil, nam pove, da p. Lépoutre ni bil samo navadni cerkveni svetovalec kot v toliko drugih filmih, ampak je prišel: „kot prijatelj, saj je spovednik polovice moje družine. On mi je povedal, do kam smem, ne da bi brez potrebe odbijal“.

Mislimo, da navsezadnje spovednik in cerkveni svetovalec ne sodi tjavendan. Zato sprejmimo sodbo patra samega: „Nedvomno bodo mnogi mislili, da bi take teme ne smeli obravnavati v filmih. A film je bil, bolj kakor za kristjane, narejen za brezbožce.“ (Sicer pa: koliko „kristjanov“, ki gledajo film, je pa res krščanskih v svojih nazorih in življenju?)

Vse je odvisno od našega stališča: če smo negativno usmerjeni, da povsod vidimo zlo; če nam je vse spolno od hudiča, in če v vsem vidimo samo spolnost; če mislimo, da je duhovnik angel, ki bi ne smel biti zmožen nobenega čustva oziroma mu prav nobeno ni dovoljeno, češ da je duhovnik... potem seveda filma ne pojdemo gledat!

Dobro je zapisal p. Lépoutre: „ne kateri bodo videli v filmu zgodbo nekatere ženske, ki se slabo obnašajo. Ja, vidim v filmu zgodbo duhovnika, ki se zna obnašati prav, to se pravi, duhovniško.“

Lahko povemo še to, da je novela Béatrix Beck-ove dobila nagrado Goncourt.

Film pa nagrado Katoliškega mednarodnega urada za kino.

J. R.

CARIGRAJSKI PATRIARH

BO OBISKAL SV. OČETA

V vatikanu so bili zelo veseli novice, da bo pravoslavni patriarh iz Carigrada obiskal sv. očeta Janeza XXIII. Sporočilo iz Carigrada je nov dokaz, kako se boljšajo vezi med katoliško Cerkvijo in pravoslavnimi. Vatikanski krogi so kljub temu previdno komentirali novico, ki jo je objavila katoliška agencija Kathpress v Carigradu in ki napoveduje potovanje patriarha Atenagorasa v Rim. Uradni krogi so izjavili: „Novica o tem potovanju dokazuje, kako globoko odmeva vabilo papeža Janeza XXIII. na svetovni koncil v srcih naših ločenih bratov.“ Sedanje stanje primerjajo s stanjem, ki so ga pred več kot pol stoletja izzvala vabila papeža Leona XIII., ko se je obračal na vzhod s sličnimi besedami. Patriarh Atenagoras je — po poročilu agencije Kathpress — izjavil, da je pripravljen priti v Rim „kot drugi po rangi“, da bi se sešel s sv. očetom, seveda pod pogojem, da ga bodo sprejeli z odprtimi rokami. V Vatikanu pravijo, da je prav gotovo, da bodo sprejeli patriarha z vso ljubeznijo, kadar se bo za prihod odločil.

Tri zaobljube

POVEST IZ SLOVENIJE

SPISAL JANEZ JALEN

po podobici Cranachove in malo spre-
menjenem bakrorezu Schleichove Ma-
rije. Pa tudi nekaj črt z obraza Lju-
benčanke Lenke je vmes. Podoba je ta-
ko lepa, da se je nikoli ne nagledaš.
Sama dobrotja sije z Marijinega obraza
Jezuška komaj opaziš. No — pa vsaj
jo vsi poznate.

Ni čuda, da je Lenka marsikatero
uro v svojem življenju preklečala pred
podobo — Matere Slovencev.

Šestnajsto poglavje

NORČAVE LITANIJE

„Kaj pa je potem?“
„Vidim, da ti je zares hudo, ko tako
grdo kolneš.“

„En hudičev 'če' je vmes

„Maaama —“

V posteljo je Repečnica svojega
Tončka odpeljala bolj nežno kakor ga
je pred petindvajsetimi leti dvignila k
prsim.

„Pa v čem tiči tisti 'če',“ je poslu-
šala mama čuka in razmišljala, pa ni
mogla ničesar dognati. Vstala je in šla
pogledat Tončka. Spal je, kakor bi bil
ubit. Z zavestjo, da se ni na žalost
napil, je legla nazaj in zaspala (tudi
sama.

V jasno noč se je pa uspavajoče
oglašal nočni ptič:

Čuk — čuk — čuk —

Na Brezjah, na banjastem svođu
južne kapelice Marije Pomagaj je pa
med množico naslikana z dvignjenimi
rokami pobožno klečala Lončarjeva
Lenka, in prosila Pomozh kershtenikov,
naj ne pusti svojemu božjemu Sinu
vreči smrtonosne puščice v Klemenovo
srce.

Preden je sadje dozorelo, je pa Len-
ka že v resnici klečala pred sedanjo
oltarno podobo Marije Pomagaj na
Brezjah. Naslikal jo je mojster Layer

Od Severnega morja do južnega
Jadrana je preklicano daleč. Daleč, da-
leč je bilo to, tako daleč, kamor niti
kranjski parizar ni došel. Zato so
resnico o Napoleonovem končnem porazu
vozarji, za tiste čase živi obveščevalci,
kakor po kapljah prinašali v krčmo k
žabarju pod Broscem. Napoleona so
štirinajst dni pred vsemi sveti izkrcali
na samotnem otoku Svete Helene.

Pa po tolikih zmagah! Človek bi
skoraj ne verjel.

Napoleon je bil dokončno ugnan.
Vojska je bilo konec. Ceste so se na
vse kraje odprle in parizarje so vozili
čimdalje lepši konji, ko se ni bilo treba
več bat, da jih izpreže ta ali ona
vojska.

Ljudje pa — Za vse svete in verne
duše so prižgali sveče na grobovih in
ob Marijinem zvonjenju zvečer in zju-
traj še pred dnevom odmolili vse tri
dele rožnega venca za rajne, se prepo-
stili skozi advent in spekli za božič
potice, pokadili za praznik vso hišo in
z baklami šli k polnočnici na Rodine.

Sveti trije kralji so pa potice pojedli
in začel se je predpust.

Marsikatera deklica se je poročila in

prenekatera v križe položila. Na pustni ponedeljek pa kar tri.

Kaj bi se potem čudili, če je na postni torek prišaril k Žabarju pod Brosč z našemljeno svatbo veseljaški Repečnikov Tonček. Prav gotovo bi se bil minuli predpust sam vpregel v zakonski jarem, če bi ga marala brhka točajka Lenka.

Napoleonu podobno se je bil napačil in na mršavi kobili je prijezdaril pred tremi vozmi norčavih svatov, katerim je harmoniko vlekel v Kurenta preoblečen godec. In so vriskali in peli in norčije zganjali, da so se lipe in hrasti ob poti od smeha priklanjali.

Poskakali so z voz, zahrumeli v krčmo in zaplesali. Bilo jih je kakor preračunano na pare. Le plesalke, v dekleta preoblečeni fantje, so bile po moško obute in je bila katera celo malo večja kakor njen soplesalec, čeprav so bili vsi postavni.

Za Napoleona pa spet, kakor preračunano, ni ostalo družice. Do pasu nizko se je Tonček priklonil prav po francosko vljudno Lenki, ki mu ni mogla in kot točajka niti ni smela odreči. In sta zaplesala kakor vihar. Da bi se med plesom spomnila Klemenca, ji ni na mar prišlo.

Godec je stisnil harmoniko in ples se je iztekel. Napaljon Tonček je pa poškočil na stol in spregovoril:

„Kameradi in kameradice!

Dons je Pust, vseh norcev god, sam san Noršeee,” je skušal ponosljati po francosko. „Naš patron je, ki smo tudi precej norčavi. Je pa jakobinar. Za mašo in križ nič kaj ne mara. Litanijs so mu pa še kar všeč. Zato se sedaj vsi obrnimo do hišnega križa za vrata in ga počastimo z njegovimi litanijami.“

Medtem se je krčma pod Brosčém napolnila. Tonček si je pa zanesel stol v kot za vrati, odprl debelo ponarejeno

knjigo, v kateri ni bilo niti črke tiskane. Prepevaje pa je zbral iz popisane lista. Njegovi norčavci so mu odgovarjali, kakor jih je bil poučil. Prve vzkliče so za njim ponavljali, kasneje so pa v zboru odgovarjali:

„Illyrzi lesem, Krainzi lesem, Illyrzi lesem, Krainzi lesem,“

Moshki slishte nas, Shenske poslušajte nas!

Ozha neisrezhene Hudobije.“

„Napoleon Bvonaparte!“

je zagrmelo v zboru. Potem je pa šlo naprej in Napoleon Bvonaparte je od meval čimdalje bolj enotno in bolj glasno.

„Sin paklenskiga Sattana — Napoleon Bvonaparte!“

Napoleonovo ime je zbor ponavljal, dokler se niso zvrstili vsi njegovi vzdevki, ki mu jih je dal sestavljavec njegovih litanij:

„Paklenskig Duhou Tovarsh
Prekleta Praviza toja
Sourashnik te svete Zirkve
Gaishla Boshja
Luziferjou Namestnik
Sanizh'vauz teg Boshig Tempelnou
Pot tega Antikrista
Trosht teg Fraimaurerjou
Pomuzh teg Jakobinarjou
Steber teg Krivovernikou
Lakomniz posvetne Hvale
Lazhen Slata inu Srebra
Sedesh vsig Lashi
Shpegu tega Neusmilejna
Shein zhloveske Krvi
Posoda vse Hudobie
Sazhetig nashe Nesrezhe
Perbeshalishe vsig Raubarjou
Shtiftar tega krepaniga franžoski
ga Zesarstva

Kateri si tu franžosku in lashku
Kraljestvu sgolfou

Katiri si te pravizhne Kralje is njih
Tronou, sa sojo nevredno Shlato
na nje postavit savergu

Katiri si svetiga ozheta Papesha
koker en-ga Jetnika sapertiga
dershau

Katiri si sapovdi sveti Zirkvi Shpot-
live gor postavu

Katiri si s Krvjo veliku folkou
Semljo saliu.

Katiri si veliku Mest in Hish ras-
djau inu v boshtvu perpravu.

Katiri si biu gluh in neusmiljen
na Souse teg reunig.

Katiri si soji sakonski Sheni Slovu
dau sa drugo porozhit.

Katiri si velike Shaze s' veliko
Shkodo teg Folkou pod se grabu

Katiri si nam Sou in Tabak po-
drashu

Katiri si veliku blaga od unajnjih
deshel ozhitnu seshgati pustu

Katiri si vesvollen svet pod sojo
Oblast perpraviti otu

Katiri si temu vsiga mogozhnimu
enak biti otu

Katiri si otu visoku letat pa si glo-
boku padu

Prebudi se
Spokori se."

Ko je Napoleona celotni zbor po-
zval k spokorjenju, ga je pa začel
moledovati:

„Od tojega nesmasniga Poshelenja
te Visokosti —

„Reshi se, o Napoleon!“

In je Tonček naprej bral in je zbor
ponovno prosil:

„Reshi se, o Napoleon!“

„Od toje neismirjene Lakomnosti

Od tojiga Neusmiljenja

Od tojih Kriviz

Od tojih Lashi

Od toje Jese

Od toje Nepokore

Skusi doushno Lubesen pruti tojmu
Stvarniku

Skusi Lubesen pruti toji vbogi Dushi
Skusi doushno Hvaleshnost pruti
boshjem Dobrutam.“

Nazadnje so se celo za njegove
služabnike razglasili in ga prositi za-
čeli:

„Mi toji Slushabniki — Te prosimo
vslishi nas

De k' eni pravi Pokori pridesh
De se sveti Materi katolshki zir-
kvi pokoru strish

Da vse kar si shkodvau nasaj po-
vernesh

Da vse Kralje in Firste per Miru
pustish

Ti Pogublauz.“

Kakor imajo vsake litanije svoj
konec, tako je Tonček tudi Napoleo-
nove lepo zašpilil. Zbor pa je ponav-
ljal za njim:

„Shiba Boshja, s' katiro grehi tega
Sveta so bli shtrafani,
jenjej nas tepst!

Shiba Boshja, s' katiro grehi tega
Sveta so bli shtrafani,
ne tepi nas vezh!

Shiba Boshja, s' katiro grehi tega
Sveta so bli shtrafani,
nikuli ne bosh vezh!

Napoleonove litanije so se iztekle
in vsa hiša je planila v glasen smeh.
Samo Lončarjeva Lenka se je resno
držala. Pri vsakem vzkliku in kadar
so imenovali Napoleona, ji je bilo, ka-
kor bi jo z ostro iglo zbedel naravnost
v srce. Saj je bil prav Napoleon tisti,
ki ji je vzel Klemenca. In sedaj, ko je
Napoleona povsem konec, se Klemen-
ca vrne. Se kar gotovo nikoli več ne
bo. Njo pa veže obluba.

Pa ni bilo prav nič časa premišlja-
ti. Gostov so Tončkove norčije priva-
bile toliko, da so vsi, kar jih je bilo

K J E
J E
K A J

Naša zmaga	193
Za zakon so potrebni trije	194
Poklic neizrekljive lepote	199
Prednost številnih družin	200
Romano Gvardini o stvarjenju sveta	202
Vzgojitelj	203
Največja ljubezen	204
Nasveti za vsak dan	209
Od vzhoda do zahoda	210
Kaj pravijo o vesoljnem zboru	212
Zakaj so velikonočni obredi ponoči	216
Angleška revija o Cerkvi v Jugoslaviji	218
Glas iz Rima	221
Mladinska aketa: Knjiga	223
Misli za življenje	223
Naš otrok postaja trmast	225
Od ecna XIII. do Janeza XXIII.	227
Quo vadis	246
Zgodovina ljubljanske stolnice	236
Komunizem v Rusiji	240
Od doma	246
Film: „Leon Morin duhovnik“	249
Primorske vesti	248
Tri zaobljube	251

LETO XXIX.

Št. 3

MAREC 1962

POVERJENIKI

Argentina:
Dušnopastirska pisarna.
Ramón Falcón 4158,
Buenos Aires

Brazilijska:
Marija Mestnik.
C. Postal 7058,
Sao Paulo,
Brasil

U. S. A.:
„Familia“,
3116 Glass Ave.
Cleveland, Ohio

Kanada:
Ivan Marn,
83 Victor Ave.,
Toronto,
Ontario

Trst:
Marijina družba,
Via Risorta 3,
Trieste, Italia

Italija:
Zora Piščanc,
Riva Piazzutta 18,
Gorizia

Avstrija:
Naročnino pošiljajte
Mohorjevi družbi
v Celovec.

Celoletna naročnina za Ar-
gentino in države, ki nanjo
meji (razen Uruguaya)
400 pesov.

za ZDA in Kanado
5 dolarjev;
za Avstrijo 95 šilingov;
za Italijo 2.000 lir;
drugod
protivrednost dolarja.

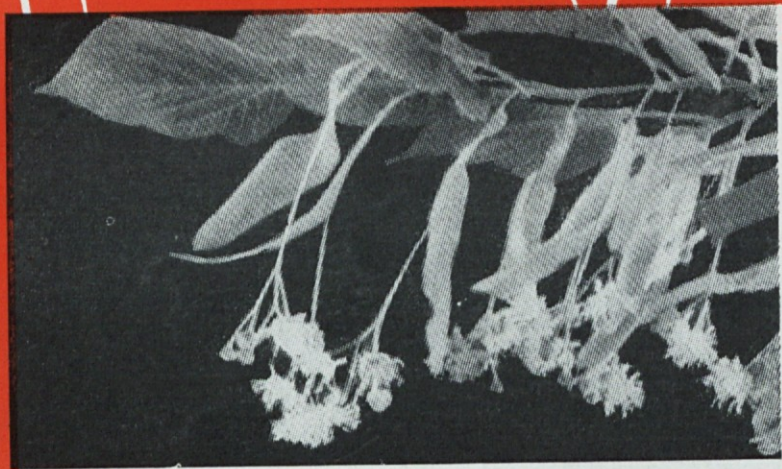
Editor responsable: Antonio Orehar, Ramón Falcón
4158, Bs. Aires. Registro de la Prop. Intelectual N° 574.991.
Tiska tiskarna Vilko S.R.L. Estados Unidos 425, Bs. Aires

**duhovno
življenje**
la vida espiritual

Zgoraj: Pomlad v Sloveniji

Na drugi strani platnic:
Sv. Križ nad Jesenicami

„Duhovne šivljenje“ je slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (Anten Orehar),
urejujejo pa dr. Jože Rant, dr. Branko Rozman, dr. Alojzij Stare